

NYSÅGAT

Tidningen från Logosol om skogsbruk och sågning

Årgång 1997

Småskalig träförädling på väg att erövra världen

Världen håller på att upptäcka det svenska sättet att bruka skogen och förädla råvaran i liten skala. Logosol märker av trenden i många av de 60 länder som företaget exporterar till. Nu börjar Logosol även att arbeta genom egna kanaler på viktiga marknader som Tyskland och USA.

– Nu känner vi att vi har produkter som uppfyller de oerhört tuffa kraven från den amerikanska marknaden, säger Logosols VD Bengt-Olof Byström. Det är inte bara Solosågen som går på export. Även elsågar och hyvelmaskiner har börjat efterfrågas i en lång rad länder.

Ställ dig upp och veva din Solosåg

Årets nyhet på Solosågen är att vevarna flyttat sig uppåt. Nu sitter de vid linjalen och du står upp och reglerar höjden på stocken. När du slutar veva låser hålskivan automatiskt med en klinga. Du frigör den enkelt med en spak. Dessutom finns det gamla systemet kvar för den som vill finreglera tjockleken på virket. Den nya snabblyften kan eftermonteras på äldre Solosågar.

Sidan 6

Professorn som vill se skogsägare stämd

Professor Mats Hagner i Umeå söker en skogsägare som är beredd att låta sig stämmas. Han tänker använda domstolsutslaget för att ändra tillämpningen av skogsvårdslagen. – Idag är det förbjudet att bruka skogen på det bästa sättet, anser professor Hagner. Han förespråkar plockhuggning, gärna kombinerad med småskalig förädling med t ex en Solosåg.

Sidan 5

Jan Hedström tar det första språnget ut från Hedes nya stolthet.

Hede lever på hoppet

Hede har fått en ny profil med sin nya hoppbacke, världens modernaste och Sveriges femte största. – Utan Solosågen hade vi aldrig vågat dra igång projektet, säger eldsjelen Alf Hedström i Hede IF.

Mittuppslaget

Ny fyrkutter

Logosols mycket uppskattade panelhyvel har fått syskon. Det är en fyrkuttrig maskin med proffsprestanda. Hyveln gör panelen helt färdig på en gång och är ett resultat av önskemål från snickerifabriker och andra som arbetar yrkesmässigt med hyvling.

Sidan 3

U-hjälp som 40-årspresent

Sven-Göran och Åsa Erdtman fick ett biståndsprojekt bestående av fyra sågverk och en indianby som 40-årspresent.

Sidan 7

NYSÅGAT

Nysågat är en nyhetsblad om småskalig träbearbetning och skogsbruk som utges av Logosol. Det är fritt fram att citera artiklar om du anger källan.

Redaktion:
Bengt-Olov Byström
Lasse Näsström
Magnus Backlund
Janne Näsström

Layout:
Janne Näsström

Produktion:
Sjöberg Reklam, Västervik

Tryck:
Västernorrlands Press,
Härnösand

LOGOSOL

Industrigatan 13
871 53 Härnösand
Tel 0611-182 85
Fax 0611-182 89
Internet:
<http://www.logosol.se>
E-post:
info@logosol.se

I år får du Nysågat ett par månader tidigare än vanligt. Vi tänkte att du har större nytta av tidningen innan du ger dig i kast med vårens sågning än efteråt.

Nu känns det verkligen att Logosol har vind i seglen. Intresset för vårt sortiment är stort från hela världen.

Nu senast har vi givit oss i kast med USA, ett stort land som vi tidigare betraktat med skräckblandad förjustning.

Många skogsägare och stora skogar, visst. Men samtidigt är det världens tuffaste marknad med synnerligen hårda produktansvarighetslagar.

Här gäller det att erbjuda riktigt bra vara för att inte riskera skadestånd.

Idag är Logosols produkter så bra att de med glans klarar USA-kraven. Därför har vi numera en egen representant med säte i OS-staden Atlanta.

Vi arbetar även direkt med Tyskland. Vår representant heter Werner Berghoff och är en riktig entusiast som mött stort intresse för våra produkter.

Vi har inte för vana att vara översvalande positiva, varken här i Sverige eller på Logosol. Lite till mans vill vi vara på den säkra sidan innan vi säger något positivt. Så gjorde Logosol vid introduktionen av bandsågen. Vi beskrev den som känslig och något för proffs.

Entusiastiska kunder har givit oss banor för att vi "talat illa" om en så bra produkt som bandsågen. De anger en sågkapacitet som är rent otrolig. De fyra kubikmeter per dag som vi själva anger tycker kunderna är en grov underskattning.

Det är roligt att få kritik för att vara försiktig. Min förhoppning är att vi även lyckas överträffa dina förväntningar.

Hylvlar är en allt viktigare del av vår verksamhet. Nu får Solohyveln och den 3-kuttriga panelhyveln sällskap av en 4-kuttrig panelhyvel. Du kan läsa mer om de båda panelhyvlarna på sidan tre.

Tack för att du ringer och ställer frågor

Bengt-Olov Byström

Det här betyder att Logosols hyvelprogram börjar bli komplett med maskiner både för den självverksamme snickaren och yrkesmässig hyvling.

En annan verksamhet som växer är begagnade Solosågar. Allt fler byter in sitt gamla sågverk mot den allra senaste modellen. För oss är det värdefullt att få in bänkar som varit i farten under några år och undersöka vad som hänt med dem.

De inbyttas sågverken är genomgående i mycket gott skick. Det visar att Solosågen är en bra, hållbar och långlivad produkt. Därför vågar vi också sälja dem vidare med fabriksgaranti.

När vi började sälja fabriksrenoverade sågverk pratade vi mycket om att kasserade delar ska återvinnas. Visst skickar vi en hel del tillbaka till smältverket, men förvånansvärt mycket av en äldre Solosåg är fortfarande i nyskick.

Det finns andra miljöaspekter av Logosols produkter. Det visar inte minst årets stora skogshändelse, Elmia Wood i Jönköping som är världens ledande fackmessa för skogsbruket.

Temat för mässan är ett uthålligt bruk av skogen med selektiva metoder. Målet är att endast ta ut det som behövs och välja rätt material för ett visst ändamål redan där träden står i skogen.

I stor skala tvingas man ta till datorer och högteknologiska maskiner.

Spikrakt med kantverk

Logosols nya kantverk är utvecklad tillsammans med bandsågstillverkaren Serra med kapacitet för större sågverk.

Här är en efterlängtat produkt för alla som sågar större volymer i band- eller cirkelsågverk. Det är ett kantverk som med hög fart kantar brädor och plankor med högsta precision.

Utvecklingen har skett i samarbete med den tyske bandsågstillverkaren Serra som länge sökt efter ett prisvärt kantverk till sina sågverk.

Serra tillverkar högproduktiva bandsågverk som kostar mellan 300 och 500 000 kronor. Logosols kantverk är konstruerat för att möta dessa prestanda.

Kantverket är en klyvsåg med dubbla klingor och kraftig matning. Avståndet mellan klingorna ställs in med ett enkelt handgrepp mellan 55 och 340 millimeter. Största mått är 2" x 13".

Enkelt handhavande

Handhavandet är enklast möjliga. Starta kantverket, stick in plankan, släpp den och matningen drar plankan med en hastighet av 12 meter per minut. Ut på andra sidan kommer spikrakt virke med rätt bredd.

Kantverket kan t ex användas för att snabbas på sågningen. Skiva upp stocken. Kanterna tar du hand om i kantverket och är man tvä som sågar, så kan man dela på sysslorna och samtidigt såga och kanta.

En annan poäng är att man minskar antalet dimensioner i lager. Sedan sågar man upp rätt bredd efter kundens önskemål. Visst blir det en del spill men det blir det även när man mättsågar från början.

Logosols kantverk är i första hand avsett för större sågverk. Men det kan även vara något att överväga för den som sågar mycket på Solosågen eller har stort behov av virke i olika bredder.

Clas Ohlson gör succé med Timmerjiggen

– Timmerjiggen är en bra gör-det-självpriyl.

Omdömet kommer från en expert på området, Micael Petersson som tillhör inköpsgruppen för maskiner och verktyg på Clas Ohlsons huvudkontor i Insjön.

De flesta av Nysågats läsare har säkert Clas Ohlsons katalog. Sedan hösten 1996 finns Timmerjiggen från Logosol med i sortimentet.

På Logosol ser man det här som ett kvalitetsbevis. Micael och hans fyra arbetskamrater lägger ned mycket jobb på att välja ut och testa produkter som ska visas i katalogen. Det ska vara bra och praktiska saker för gör-det-självaren.

Högsta betyg

– Timmerjiggen uppfyller i allra högsta grad våra krav, säger Micael och berättar att just den här produkten testades extra mycket.

– Det blir så när man som jag är intresserad av trä och får händerna på en praktisk maskin.

Sågriggen har fått ett mycket bra mottagande av kunderna. Speciellt bra har den sålt i butiken i Stockholm.

Annars går Timmerjiggen bäst på postorder till Norge. Var fjärde skickas över gränsen i väster. Kanske är det ett perfekt tillbehör när man går på tur.

Timmerjiggen säljs även direkt av Logosol. Sågverket kräver en motorsåg på minst 50 cc med två svärdsbultar. Det är en fördel om motorsågen är större, t ex är Stihls 064 och 066 mycket lämpliga.

Sågresultatet blir bättre om du använder klyvslipade kedjor. Till Stihl-sågarna finns såväl tunna svärd som fabrikslipade kedjor.

Logosols uppskattade Panelhyvel har fått en storebror. I botten är det samma maskin, men med tre viktiga skillnader

- Fyra kuttrar gör att du hyvlar helt färdigt på en gång.
- Högre varvtal på sidokuttrarna.
- Klarar tio tum brett virke med marginal

Den nya hyvelmaskinen ersätter inte föregångaren. Istället ska man se det som en större modell riktad mot mer professionell användning. Ungefär som det finns olika sorters bilar. Alla behöver inte fyrhjulsdrift.

– Den nya hyveln är tänkt för den som hyvlar mer än ett par veckor per år och som har högre krav på kapacitet än vad den trekuttriga hyveln ger, anser Bo Mårtensson på Moretens AB i Östersund som utvecklat panelhyveln tillsammans med Logosol.

Proffsens val

Den ursprungliga panelhyveln togs fram för solosågare, människor som sågar för eget behov och behöver en prisvärd hyvel som prickar över i. Men som inte vill betala hundratusentals kronor, vilket maskiner med dessa funktioner brukar kosta.

För den här kategorin är den trekuttriga hyveln helt perfekt. Oftast räcker det med att hyvla tre sidor. Om alla fyra ska hyvlas har man tid att köra två gånger genom hyveln.

Men det visade sig snabbt att panelhyveln även lockar andra än husbehovssägare. Ägare av cirkelsågverk köpte den, tillverkare av friggeboddar, leksaksfabriker i Asien och svenska em-

Proffsmodell av panelhyveln tar fyra sidor på en gång

ballagetillverkare likaså. Listan över proffs kan göras lång.

Halva tiden

Även i dessa sammanhang gör trekutterhyveln ett bra jobb. Men proffsen har framfört en del önskemål. Främst om en fjärde kutter som halverar tidsåtgången.

Eftersom tid är pengar för yrkesmännen är de också beredda att betala en slant för sånt som sparar tid. Trots allt är det ändå långt kvar till prisnivån för andra hyvlar.

– Vi fick även önskemål om större arbetsbredd och högre varvtal på sidokuttrarna, berättar Bengt-Olov Byström på Logosol.

Alla tre punkterna är åtgärdade. I maskinen sitter dubbla horisontalkuttrar av Logosols unika konstruktion med möjlighet att användas två sorters stål på samma gång.

Samma kuttrar kan på samma gång planhyvla och profilera. Det gäller både över- och underkutter. Som tidigare sitter två universalkuttrar på sidorna. Alla fyra kuttrarna och matningen har separata motorer.

Tio tum brett

Den nya panelhyveln har unika möjligheter. I ett moment får du fram t ex spåntade paneler med profilerad framsida och en baksida som både är planhyvlat och spårad. Tack vare att du kan använda två typer av stål samtidigt i både över- och underkuttern blir möjligheterna nästan oändliga.

Den nya fyrkuttriga panelhyveln från Logosol får proffsprestanda, 260 mm arbetsbredd och samtidig hyvling på alla fyra sidorna. Här är några exempel på paneler som du själv kommer att kunna göra med den nya hyvelmaskinen.

Trekutterhyveln har en arbetsbredd på 195 mm, den nya fyrkuttern hela 260. Det betyder att du med god marginal hyvlar 10 tum brett virke.

Siokuttrarnas hastighet har fördubblats till 6 000 varv/minut, samma som i de stora industrihyvlarna. Det ger i sin tur möjlighet att dra upp matningshastigheten. Men det är inget som man gör hur som helst.

Vilken fart man ska ha på matningen beror på träslag, krav på resultatet och så vidare. För den som arbetar själv är det viktigt att hyveln inte går snabbare än att man hinner mata på utan att det blir luckor mellan arbets-

styckena. Sex meter per minut är lagom matningshastighet.

Bra resultat

Logosol kommer under överskådlig tid att leverera 3- och 4-kuttriga panelhyvlar. Det är två modeller med samma grundläggande fördelar där skillnaden ligger i hur snabbt och brett det går att hyvla. – Resultatet blir bra vilken man än väljer, säger Bengt-Olov som råder intresserade att fråga sig vad man behöver och ställa det i relation till priset på respektive hyvel.

Förutom priset finns ytterligare en stor fördel med Logosols panelhyvlar. Det är "offroad-ma-

skiner" med bra rostskydd. Du kan använda maskinen utomhus, flytta runt den för legohyvelning och utan att tveka hyvla drypande rått virke. Det enda du behöver tänka på är att regelbundet olja in några gjutjärnsdetaljer, främst på hyvelbordet.

Slutligen några tumregler för valt av panelhyvel:

- 4-kuttrig för dig som värderar tiden högre än priset på maskinen och hyvlar upp till 10 tum brett virke.
- 3-kuttrig för dig som har tid att köra igenom plankan två gånger när du behöver fyra sidor hyvlat och nöjer dig med 195 mm arbetsbredd.

Så kan du tjäna pengar på din egen panelhyvel

Går det att försörja sig på en hyvelmaskin från Logosol?

– Helt klart. Det viktiga är att man hittar sin marknad, svarar Bjarne Isaksen på Toolbox i Alingsås som utvecklar och tillverkar stål för alla typer av hyvelmaskiner.

Bjarne deltar i utvecklingen av Logosols panelhyvlar. Hans bidrag är kuttrar och specialstål anpassade för hyvlarna. Dessutom bistår han med många synpunkter på andra delar av konstruktionen.

– Det finns inga mer prisvärda hyvelmaskiner på marknaden. För att hitta något liknande får man betala tre-fyra gånger så mycket, fastslår han.

Bjarne påpekar att hyvlarna inte ska jämföras med mångmiljonmaskiner som hyvlar 90 meter per minut. Här handlar det om helt andra investeringar och driftskostnader.

Här finns lönsamheten
Det finns massor av exempel på hur man kan tjäna pengar på sin panelhyvel.

Gemensamt för alla är att det är jobb som inte efterfrågas i jättelika partier. För att återgå till 90-metersmonstret så producerar den 6,5 mil panel om dagen. Samma sort ska det vara så att man slipper driftstopp och tidskrävande omställningar.

Med panelhyveln kan du säga upp de vanligaste dimensionerna och hyvla upp det när du får en beställning. Eftersom du tillverkar direkt mot kundorder kan du hålla ett närmast obegränsat sortiment. Dessutom får kunden nyhyvlat virke som luktar gott och slipper grånade plankor från lagret.

Modernare konstruktion

Om man jämför panelhyveln med de maskiner som kostar bortåt 150 000 kronor anser Bjarne att den står sig mycket väl i konkurrensen.

Den stora skillnaden är faktiskt vikten, storleken och priset. När det gäller kapacitet och möjligheter går det på ett ut.

– Prisskillnaden beror på att Logosol konstruerat hyveln från grunden med moderna metoder. Det är ungefär som med dagens bilar. De innehåller betydligt färre

delar och väger mindre än föregångarna, säger Bjarne.

Toolbox är mest känt för universalkuttern TB-90. När den presenterades sågs den mest som ett hobbyredskap. Idag är kuttern fullt ut accepterad av proffsen. Den stora fördelen är ett oerhört stort utbud av stål och möjligheten att slipa nya varianter efter behov.

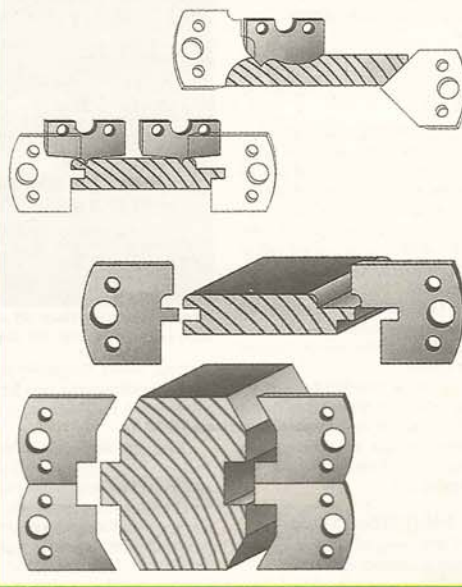
Dubbla stål i två kuttrar

För Logosols räkning utvecklar Bjarne löpande nya stål till panelhyveln. Idag finns det 27 par plus hela Toolbox standardsortiment.

Ett av Bjarnes viktigare bidrag till Panelhyveln är horisontalkuttrarna. De har fyra spår för stål och kan arbeta med två typer av stål på samma gång. Tex kan man planhyvla och spåra på samma gång, perfekt för baksidan av paneler. Med den nya fyrkuttriga hyveln finns den möjligheten både på övre och undre horisontalkuttern. Vilket gör att panelhyveln i praktiken kan göra samma jobb som fem- eller sexkuttriga hyvel. Lika bra men långsammare och till mycket lägre kostnad.

Stålen finns hos Logosol

Stålen till din panelhyvel beställer du från Logosol. På lager finns såväl standardvarianter för såväl sido- som horisontalkuttrar och specialutvecklade stål för just Logosols 3- och 4-kuttriga hyvlar. Här nedan ser du några exempel på de speciella Logosolstålen. Det finns 27 olika par att välja mellan.

Besök Logosol på Elmia Wood

Solosågen ligger helt rätt i tiden. Om du inte tror på det, besök världens största och ledande skogsmässa, Elmia Wood 4-7 juni 1997. – Över hela världen går utvecklingen mot ett mer miljöanpassat skogsbruk, säger Torbjörn Johnsen som är projektledare för denna världens största skogsmässa.

Logosol medverkar i vanlig ordning i Elmia Wood som hålls på en skogsfastighet söder om Jönköping.

Den här gången kommer mässan att andas ännu mer småskaligt och miljövänligt än tidigare.

– Vad Solosågning i grund och botten handlar om är att välja ut precis rätt träd för ändamålet och därmed får fram bättre råvara och förenkla efterföljande arbete, säger Bengt-Olov Byström på Logosol.

Skalan skiljer

Det här tankesättet håller på att fortläpa sig till det storskaliga skogsbruket.

Kalhyggen är snart historia, i skördarna sitter datorer som hjälper föraren att hugga och aptera fram exakt rätt råvara för industrin.

Det handlar om samma metoder som används vid Solosågning, fast i betydligt större skala.

Det unika med Elmia Wood är att man bedriver skogsbruk

under mässan. Maskinerna visas mitt ute i skogen och avverkningarna görs efter en grön avverkningsplan som tagits fram. Och målet är att det virke som tas fram ska klara kraven för miljömärkning enligt FSC-kraven (Forest Stewardship Council).

Mässområdet ligger granne med Barnarps samhälle på gränsen till Jönköpings ytterområden.

Besök Logosol

Det här är skogar som många människor använder för rekreation och målet är att avverka 4 000 kubikmeter skog under fyra dagar på ett så skonsamt sätt att befolkningen kan fortsätta njuta av skogen.

Om du besöker Elmia Wood 97, passa på att titta in i Logosols monter. Den har nummer 421 och här får du se årets nyheter i verkligheten.

Dessutom lär du inte undgå att se Logosols regnskogsprojekt, som vi berättar om i artikeln till höger.

Är du intresserad av hur man sågar riktigt grova träd?

Logosol ger en praktisk demonstration under Elmia Wood i Jönköping 4-7 juni 1997. Till mässan kommer ett bastant ädelträ från Brasiliens regnskogar.

I projektet samarbetar Logosol med Världsnaturfonden (WWF), som hämtar trädet från ett av sina projekt i Brasilien.

Det är inte klart vilket trädslag det blir, men det kommer att vara miljömärkt enligt FSC-reglerna.

– Efterfrågan på miljömärkt regnskog är mycket stor och vi vet ännu inte vad vi får tag på, säger Ulf Rasmusson hos svenska WWF som sköter anskaffningen. Demonstrationen på Elmia Wood är ett led i Logosols miljöprojekt i regnskog.

Grunden är Djungelsågen, ett sågverk som utvecklats speciellt för att skogsägare i regnskogsområden själva ska kunna såga upp sina träd och få en dräglig inkomst utan att skövla skogen.

Hjälp till fattiga

Skogsbruk i tropikerna brukar gå till så att skogsägaren säljer ett markområde till ett stort skogsbolag för en sportstiver. Bolaget skickar in bulldozrar som släpar ut de mest attraktiva träden och kör sönder både mark och vegetation.

Resultatet blir stora ödelagda markområden, jordförstöring, miljöproblem och dålig förtjänst för den som äger skogen. Skogsägarna är fortsatt fattiga medan skogsbolagen tjänar pengar.

Logosol sågar upp miljömärkt djungelstock

Närskogsägaren, ofta en by, själva fäller och sågar upp träden hamnar förtjänsten i deras egna fickor.

På t ex Salomonöarna, där Logosol är engagerat i ett skogsprojekt, räcker inkomsten från ett enda träd för att försörja en familj under ett år.

– Om skogsägaren själva får förtjänsten har de både tid och råd att arbeta på ett miljövänligt sätt, säger Joakim Byström som leder regnskogssektionen hos Logosol.

Trovärdig märkning

Ett annat problem är trovärdigheten. När regnskogsdebatten tog fart i Sverige halverades märkningarna för tropiska trädslag.

I många länder finns det ett köpmotstånd mot mörka träslag.

Skogsbranschen har svarat med en uppsjö av miljömärkningar som ska lugna konsumenterna och förmå dem att åter välja ädelträ.

Undersökningar som bl a WWF gjort visar att de flesta miljömärken är ren humbug.

För att råda bot på detta har WWF och ett antal andra organisationer tagit initiativ till den nya miljömärkningen Forest Stewardship Council (FSC).

Reglerna är mycket stränga och föreskriver inte bara att träden måste avverkas på ett miljörättigt sätt. Skogsbruket ska dri-

vas på uthålligt sätt och människor som är engagerade ska arbeta under goda förhållanden och med anständiga löner. Märkningen är alltså en garanti mot exploatering av såväl människor som miljö.

Första märkta möbelen

FSC-märkt skogsbruk kontrolleras dessutom löpande. Den som missköter sig förlorar märket och därmed en stor del av sin marknad.

Stocken på Elmia hämtas från ett av världsnaturfondens FSC-projekt i Brasilien. Den är avverkad enligt alla konstens regler i en skog som finns kvar och inte är vandaliserad av bulldozrar.

Under mässan ska Logosol såga upp stocken inför ögonen på besökarna. Här handlar det om riktigt grova doningar som ska sönderdelas med Djungelsågen och Timmerjigen. Det blir en spektakulär syn i klass med Logosols världsrekordlånga plankor för några år sedan. Med den skillnaden att det nu finns allvar bakom uppvisningen. Regnskogsens framtid handlar i slutändan om allas vår överlevnad på planeten jorden.

Målet är att virket från Elmia ska säljas vidare till möbeltillverkare, som i sin tur får sätta FSC-märket på sina möbler.

Logosol har blivit känt för att med jämna mellanrum presentera nya och ofta sensationella produkter. Gemensamt för alla nyheter är att de löser olika uppgifter inom småskalig träbearbetning lika bra och avsevärt billigare än de maskiner som redan finns på marknaden.

Därför är det många som gärna vill tjuvtitta in i Logosols uppfinnarverkstad. Välkommen på besök.

Av förklarliga skäl kan vi inte berätta om allt som är på gång. Men en sak kan vi avslöja - en högeffektiv och säker vedkap som drivs med Logosols elsåg.

Har du en Solosåg med E3000 eller E5000 så får du en riktigt bra vedkap för mindre pengar än normalt.

Tack vare den starka motorn och kedjan kapar den avsevärt snabbare än klingkapar i samma prisklass.

– Jag är övertygad om att det här blir ett uppskattat tillbehör till Solosågen, säger Nisse Söderholm och visar den prototyp som han är i färd med att svetsa och skriva ihop.

Idéer från kunderna

Nisse är gammal båbyggare med aluminium som specialitet.

Tillsammans med verktygs-

Följ med in i uppfinnarlyan

Nisse Söderholm visar ett exemplar från Logosols uppfinnarverkstad. Det är en vedkap som drivs med Logosols elsåg. Du som redan har elsåg får en säker och effektiv kap för mätliga pengar.

makaren Hasse Ringström bygger sin prototyperna som ligger till underlag för Logosols nyheter.

Tack vare de två duktiga hantverkarna har Logosol möjlighet att förverkliga många idéer och i verkligheten testa vad de går för. Det är en förklaring till varför nya produkter från Logosol fungerar bra redan från första serieexemplaret.

All produktutveckling hos Logosol börjar hos kunderna. Det kan vara en fråga, ett förslag eller funderingar på ett problem som någon kund haft.

Text utvecklades hyvelmaskinerna efter att många kunder frågat efter flerkluttriga hyvlar, som normalt kostar en mindre förmögenhet. Skulle det inte gå att konstruera en billigare maskin som gör ett lika bra jobb?

Lika bra till lägre pris

Det var starten för ett utvecklingsprojekt som involverade såväl personalen på Logosol som utvalda leverantörer.

Det är självklart att Logosol inte kan utveckla allt på egen hand och när det krävs specialkunskap engageras sådan. Ihyvelfallet deltog Moretens AB i Östersund och Toolbox i Alingsås

aktigt i utvecklingen. För andra produkter kopplas specialister in på just detta område.

Logosols roll i den här typen av projekt är att se till att slutresultatet blir vad kunderna förväntar sig, alltså lika bra och mycket billigare.

En befogad fråga i sammanhanget är hur man bär sig åt för att spara på kostnaderna utan att det märks. Det finns två förklaringar: • Ny metoder för att uppnå samma resultat. Solohyveln är ett bra exempel där man använder en kutter med påmonterad sågklinga istället för flera kutterar för att justera bredden på plankorna.

• I småskaliga sammanhang behöver maskinerna inte gå så fortvilt fort. Lägre bearbetingshastighet minskar kravet på motorer, transmission och liknande.

– På en punkt kompromissar vi aldrig. Slutresultatet ska bli lika bra som med avsevärt dyrare maskiner. Du ser t ex ingen skillnad på hyvlat virke från Logosols Panelhyvel och från hyvlar för 100 000-tals kronor, säger Bengt-Olov Byström.

Vad som mer döljer sig i uppfinnarverkstaden kan vi inte avslöja. 1997 har tre helt nya produkter blivit verklighet. Det är:

- 4-kuttrig panelhyvel med möjlighet att profilera alla fyra sidorna på en gång.
- Kantverk för dig som snabbt behöver spikrakt virke i rätt bredd.
- Knutmallen Linus för enkel timring med plank.

Mer om dessa produkter kan du läsa på annan plats här i Nysågat.

Professorn som vill dra skogsägare inför rätta

Professor Mats Hagner i Umeå är på krigsstigen. Han söker en skogsägare som står på sig mot skogsvårdsstyrelsen och låter sig stämmas inför domstol.

– Vi kan tvingas gå den här vägen för att skogstyrelsen ska tillämpa lagen på ett sätt som gynnar naturen och skogsägarna, säger Hagner som i sin forskning på lantbruksuniversitetet (SLU) söker den för landet mest inkomstbringande skogsskötseln.

Mats Hagner är ett kontroversiellt namn i skogskretsar. Hans forskning visar att de nuvarande brukningsmetoderna kan bytas mot andra som är bättre såväl för miljön som för landets ekonomi.

– Skogsägarna borde kunna fördubbla sin nettoinkomst. I landet avverkas ungefär 70 miljoner kubikmeter skog om året. Om skogsägarna får 100 kronor mer per kubikmeter motsvarar det 7 miljarder kronor, säger han och utvecklar sitt resonemang:

– Om skogsägarna använder hälften av dessa pengar för att sysselsätta människor i selektivt skogsbruk kan vi skapa 15 000 årsarbeten i främst glesbygd.

Idag tillämpas sk trakhyggesbruk. Det innebär att all skog inom ett område avverkas och återplanteringen syftar till att träden ska bli lika stora. När skogen uppnått en viss ålder huggs alla träd ned på en gång.

På senare år har dock metoden modifierats genom att man lämnar kvar skärmställningar, hålträd och liknande för att få mer estetiska hyggen och skona

naturen. Men grundfilosofin lever vidare.

– Resultatet blir att 80 procent av träden skördas små och ekonomiskt omogna, säger Hagner.

Lagen förbjuder

Om man nöjer sig med att avverka de 20 procent som är mogna och sparar resten för framtiden, kan avkastningen per hektar fördubblas.

I praktiken blir förtjänsten mindre, eftersom plockhuggning kräver mer mänskligt arbete. Men ändå finns det stora pengar att tjäna och inte minst åtskilliga arbetstillfällen.

Men den skogsägare som gör en framställan om att plockhugga får nobben från Skogsvårdsstyrelsen, även om han fyller igen alla luckor med planter. Motiveringen är att metoden saknar stöd i beprövad erfarenhet. Alla träd ska huggas ned på en gång, punkt och slut.

Det här får konsekvenser för den själverksamme skogsägaren med Solosåg. Låt säga att du har

tio prima tallar inom ett begränsat område på dina marker som du med mycket god förtjänst kan fälla och såga upp. Enligt skogsvårdslagen är det förbjudet.

Istället tvingas du välja mellan att sälja hela området som rotpost eller leja bort för slutavverkning. Det ekonomiska utbytet blir sämre och enligt Hagner försämrars även den framtida avkastningen.

Oförtjänt dåligt rykte

Plockhuggningen som Hagner förespråkar fick dåligt rykte på 1930-talet. Under den ekonomiska depressionen tog många skogsägare bara ut de träd som gav mest pengar, lämnade kvar resten och struntade i att återplantera. Resultatet blev glesa och dåliga skogar.

– Detta måste vi akta oss för att upprepa. Att det gick snett beror inte på plockhuggningen som metod utan att hela idén förfuskades, hävdar han.

Forskningen på SLU visar att plockhuggning, rätt utförd och i kombination med plantering, ger livskraftigare skogar och bättre ekonomiskt utfall. Grunden är att man anpassar metoderna efter markförhållandena och arbetar aktivt med plantering och gallring. Forskarna talar om befriande gallring och berikande plantering.

Snabbare i spurten

80 procent av Sveriges skogar växer på blåbärrismarker. Un-

– Skogstyrelsen måste ändra tillämpningen av lagen och tillåta plockhuggning under ordnade former, anser professor Mats Hagner som söker en skogsägare som låter sig stämmas.

der normala förhållanden självföryngrar sig granarna medan tallen måste få hjälp på traven genom plantering.

Alla med skogserfarenhet vet att plantorna växer mycket fortare på ett plogat kalhygge än i närheten av vuxna träd. Därav drar man slutsatsen att planter ska hållas för sig själva.

– Träden bör istället växa långsamt och kvalitetsdanas i ungdomen. Senare växer de i gengäld snabbare och tiden från plantering till färdigt träd blir i praktiken lika lång, säger Hagner.

Hyggesförespråkarna har delvis rätt. Det går snabbt att få fram massaved. Men det är inget som ekonomiskt gynnar skogsägaren. För honom eller henne är det lönsammare att vänta tills träden är tillräckligt grova för att sågas.

Prövad i domstol

Lägger man därtill möjligheten att succesivt plocka ut mogna träd och förädla dem med tex en Solosåg handlar det om rejäla förtjänstmöjligheter för den enskilde skogsägaren.

Laimet har färdiga fästen för toppklyven

Clas Rosenbaum är van vid grövre doningar än Solosågar. Ändå tycker han att kedjesågning är ett bra komplement till större sågverk, i synnerhet toppklyven från Logosol.

– Med toppklyven får man ökad kapacitet till låg kostnad, säger Clas som säljer Laimet cirkelsågverk i Sverige genom sitt bolag CR Intertrade.

Själv tycker han inte att det finns någon motsättning mellan Solosågen och cirkelsågverken. Vad man väljer beror på hur mycket man sågar. För många kan en kombination mellan de olika teknikerna vara det bästa.

Ett flertal Laimet-ägare har på senare år kompletterat sina sågverk med Logosols toppklyv. Genomgående har det fungerat bra och sågverkens ägare har till låg kostnad fått möjligheten att såga övergrovttimmer.

Nästan originaldel

– Dessutom finns det pengar att tjäna på att gå ned i klingdiameter. Med toppklyven räcker det med en klinga på 1000 mm, säger Clas och påpekar att en mindre klinga är både billigare i inköp och enklare att sköta.

Just Laimet-ägare har extra

förspant. För några år sedan testade fabriken i Finland en av de första toppklyvorna. I samma veva utvecklades ett nytt säkerhetssystem. Det slutade med att Laimetsågarna fick ett särskilt fäste för Logosols toppklyv.

– Toppklyven är nästan som ett originaltillbehör, säger Clas men skyndar sig att påpeka att det inte går att köpa toppklyven fabriksmonterad.

Det beror på reglerna för CE-märkning. Både Laimetsågen och Logosols toppklyv är var för sig testade och godkända. Men tillsammans har de inte gått igenom provet. Däremot är det fritt fram för sågverkets ägare att sätta på en toppklyv.

Laimet har en större variant på toppklyven med en ovanliggande klinga. Enligt Clas är det fråga om hur mycket övergrovtt man sågar. Den som specialiserat sig på just övergrovtt bör välja klinga, medan den som för det mesta sågar vanliga dimensioner får en lika bra funktion till lägre pris med toppklyven.

Tänk på säkerheten

Logosols toppklyv bygger på den beprövade elsågen E5000 med svård och kedja. I detta utförande hängs den ovanför och bakom klingan. När klingan inte går igenom stocken hjälper toppklyven till från ovasidan.

Logosols toppklyv passar direkt på ett Laimet cirkelsågverk.

– Satsa på en toppklyv istället för att kliva upp på stockbordet med motorsåg. Det kan vara livsfarligt att ge sig i kast med övergrova stockar på det sättet, varnar Clas.

Toppklyven kan monteras på nästan vilket cirkelsågverk som helst. Dock är det lite enklare på en nyare Laimet-såg, eftersom dessa sågverk har färdiga fästen. Däremot bör man vara observant

på att stockbordet håller för övergrovtt.

Ett bra alternativ till toppklyven är Logosols märkeklyv. Det är en fristående enhet som klyver stockarna på mitten.

Därmed får du ned vikten och dimensionerna på stockarna. Man bör tänka på att de klivna stockarna får en plan yta och inte går att rulla.

Istället behövs någon typ av

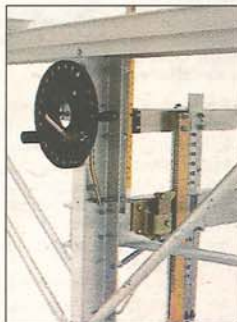
transportanordning för att enkelt förflytta stockarna mellan märkeklyven och sågbordet.

Både toppklyven och märkeklyven är vid det här laget väl utprovade och har hundratals nöjda ägare över hela landet. Gemensamt för dem båda är att du till låg kostnad ökar kapaciteten och säkerheten på ditt cirkelsågverk.

Snabblyft senaste nytt på Solosågen

Solosågen har fått ett nytt ljud. Klick, klick, klick låter det när du vevar upp stockhyllorna. Ljudet kommer från den nya snabblyften som gör att du står upp när du vevar och slipper gå ned i knästående för att låsa hålskivan.

Nya Solosågen har självlysande snabblyft. Spaken bakom vevar frigör klinkan.

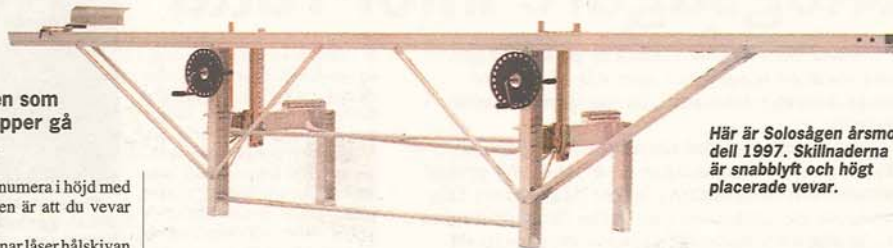
Vevarna sitter numera i höjd med linjalen. Vinsten är att du vevar stående.

När du stannar låser hålskivan automatiskt med en klinka. Klinkan frigörs enkelt med en spak bredvid veven.

Den nya snabblyften gör att det blir snabbare och bekvämare att höja och sänka stocken.

Bättre funktion

Nackdelen är att klinkssystemet tar bort möjligheten att finjustera tjockleken på virket med underlägg under sprintarna. Därför behåller Logosol även hålskiva och sprintar så att du själv kan välja den metod som passar bäst.

Här är Solosågen årsmodell 1997. Skillnaderna är snabblyft och högt placerade vevar.

Snabblyften är standard på nya Solosågar och kan eftermonteras på äldre sågverk.

De första snabblyftarna levererade under hösten 1996 och rapporter från kunderna visar att den fungerar oklanderligt.

En fråga i sammanhanget är varför Logosol inte valt att reglera höjden på båda stockhyllorna med en vev.

Det finns ju andra sågverk som kör med det. Förklaringen är att centralveven ser bra ut i teorin

men fungerar sämre i praktiken. Normala stockar är koniska och du måste placera hyllorna på olika höjd för att såga märkegrakt.

Här krånglar centralveven till arbetet. Då är det enklare med en vev för varje hylla.

Nytt för gamla sågverk

Snabblyften är det senaste exemplet på hur Logosols utvecklingsarbete fungerar. Målet är att nya

funktioner ska kunna användas av gamla sågverksågar.

Även om du har en äldre Solosåg kan du bygga om den till alla senaste modell. Det gäller dock inte de första modellerna.

Tillhör du de första pionjerna är det enklare att byta in sågverket mot senaste modellen hos Logosol.

Är du osäker på vilken modell av Solosåg du har? Tveka inte att kontakta Logosol.

Vilket sågaggregat behöver min Solosåg?

När du köper en Solosåg kan du välja mellan fem olika sågaggregat. Det är två bensinsågar, två elsågar och en bandsåg. Alla noga utprovade för att fungera ihop med Solosågen.

I grundutförande levereras Solosågen med Stihl 066, en vidareutveckling av den ytterst beprövade 064:an som gjort tjänst i sågverk i snart 10 år.

Det finns ingen annan motorsåg i världen som är så utprovad för just sågverk.

Det som gör 064 och efterföljaren 066 så unika är att båda sågarna har komplett skärutrustning för sågverk med den tunna och klyvslipade Picco-kedjan, svärd och kedjedrev.

Motorsågar

Nyutvecklade Stihl 066 har pylventil och elastostart. Sågen på 92 cc och 6,8 hästkrafter är mer lättstartad än många småsågar.

Stihl 066 är en utveckling av världens mest beprövade motorsåg för sågverk.

Logosols bandsåg med 5 kW-motor sågar upp till 20 meter per minut

Logosols kraftpaket, elsågar E3000 och E5000 (t v)

066:an är avsedd för upp till 90 cm långa svärd, vilket är tillräckligt när stockarna är 1 meter i roten.

Stihl 088 är i grunden samma genomtänkta och beprövade motorsåg, men på 122 cc och 8,6 hk. Självklart har den både pylventil och elastostart. 088 klarar svärd på upp till 120 cm.

Elsågar

Logosol var tidigt ut med sågverk för motorsågar och är idag den främsta leverantören av eldrivna dito. Varannan Solosåg levereras med Logosol E3000 eller E5000 elsåg. Elsågarna är tyta och mycket effektiva.

Här talar vi om muskler i 3-fas och märkeffekter på 3 kW, E3000, och 5 kW, E5000.

Båda motorerna har överhettningsskydd och effektvakt. Under normal sågning kan de överbelastas så att de lämnar dubbla effekter utan att skadas.

Motorn på E5000 är extra intressant. ABB har lindat den speciellt för Logosol och lyckats med konstycket att göra den lättare än standard 3 kW-motorer.

Flera års hård drift - många av elsågarna körs mycket hårt - visar att Logosols elsågar är synnerligen driftsäkra och robusta.

En viktig poäng är att du använder standardkedjor, svärd och drev från Stihl och slipper dyrbara speciallösningar.

Elsågarna är tyngre än motorsågarna. Vikten är 32 kilo mot under tio för en bensinsåg.

Elektrisk matning är ett intressant tillval till E5000. Starta sågen och den matar själv genom hela stocken och stoppar när den kommit igenom.

Bandsåg

Logosols bandsåg är en fantastisk maskin som klarar 20 meter per minut med ett snitt på endast 2 mm.

Det är ett perfekt aggregat för dig som tidvis sågar stora mängder virke.

Logosol har tidigare varit försiktig i sin marknadsföring. Bandsågar är av naturen lite känsligare än klingor och motorsågskedjor.

Idag är det en färdigutvecklad produkt som enligt flera nöjda kunder säger lika bra som andra mycket dyrare stockbandsågar på marknaden.

Bandsågen drivs med samma 5 kW elmotor som E5000. Det är en synnerligen kraftig motor på en bandsåg.

Sågsnittet är bara 2 mm vilket kräver mindre kraft från motorn än en kedja eller klinga som måste avlägsna 2-3 gånger så mycket material.

Säkert köpa en fabriksrenoverad Solosåg med ett års garanti

Det är inte mycket som kan krångla på ett järnspett, inte heller på en Solosåg. Ändå är det förenat med vissa risker att köpa ett begagnat sågverk. Du som vill vara säker rekommenderas en fabriksrenoverad Solosåg från Logosol.

Renoverade motorsågar

Logosol har även ett lager av begagnade motorsågar, i huvudsak Stihl 064 som bytts in av sågverksägare som gått över till elsåg. Motorsågarna rengörs, kontrolleras och renoveras innan de säljs vidare.

Stihl 064 är mycket långlivad speciellt när den används på en Solosåg.

I ett sågverk går motorn med jämn belastning och slits inte alls i samma utsträckning som när man t ex kvistar. Logosol lämnar ett års garanti på begagnade 064:or.

Som köpare av en begagnad Solosåg omfattas du även av Logosols unika telefonhjälp. Ring om du har problem så får du råd direkt från människorna som konstruerat sågverket.

En begagnad Solosåg är det billigaste riktiga sågverk med fabriksgaranti som du kan köpa. Utrustad med Stihl 064 blir du ägare till marknadens mest beprövade och använda sågverk.

En begagnad 064:or är också ett alternativ till Timmerjiggen. Vissat fungerar den även med mindre motorsågar, men med kraftpaketet Stihl 064 ökar prestandan avsevärt.

Du får dessutom tillgång till Logosols kompletta sortiment av klyvslipade sågverkskedjor med svärd i olika längder och drev anpassade för kedjan.

Du har kanske sett annonser om begagnade Solosågar. Rapporter till Logosol visar att det är lätt att avvyrta sitt sågverk.

Begagnatmarknaden är en trygghet för alla som köper nya Solosågar. Du vet att du får tillbaka det mesta av pengarna om du av något skäl inte kan eller vill fortsätta säga, säger Logosols VD Bengt-Olov Byström.

Med garanti

Solosågen är byggd av högkvalitet aluminium och klarar regn och rusk i många år. Risken med begagnat är mekaniska skador av t ex traktorer som krokar med översnöade sågverk och tunga stockar som tappas från kranar. Större skador syns, men det kan vara svårt att upptäcka om t ex linjalen blivit krokig.

Vi är angelägna om att även den som köper en begagnad Solosåg blir nöjd, säger Bengt-Olov.

Därför byter Logosol in Solosågar, renoverar dem och säljer dem som begagnade med fabriksgaranti. Vid genomgången monteras sågverket isär, muttrar och skruvar byts ut och slitna delar ersätts med nya. Alla kasserade delar skickas till återvinning - för miljös skull.

Slutresultatet är ett fullt funktionsdugligt sågverk. Det är uppstrukt till samma funktioner som på modell 5, dagens Solosåg men utan snabblyft.

Sven-Göran i Växjö fick biståndsprojekt som 40-årspresent

Sven-Göran Erdtman i Växjö fick ett biståndsprojekt i 40-årspresent. Gåvan bestod av fyra sågverk som skänktes till en indianby mitt ute i djungeln i Colombia.

- Jag och min fru reste till Sydamerika för att se till att sågverken verkligen kom till nytta, berättar Sven-Göran som gjorde sitt livs resa hösten 1996,

Det var en omtumlande upplevelse för Sven-Göran, jordbrukare och diversearbetare som tidigare aldrig varit söder om Malmö.

Allt började med att Sven-Görans bror Börje skrev brev hem till Sverige från arbetet som biståndsarbetare i Colombia. Avsikten med brevet var kort och gott följande uppmaning: Skicka hit en Solosåg.

Brodern arbetade bl a med ett projekt i en indianby. De grova ädelträden sågades upp på fri hand med jättelika motorsågar. En ineffektiv och livsfarlig metod. Men vad gör man när träden är byns viktigaste försörjning?

Avböjde presenter

Sven-Göran har själv en Solosåg med E5000 elsåg. Det är en arbetshäst som förser honom med virke till gården.

Men att skicka den egna sågbänken var inte att tänka på. Det finns inga 3-fasuttag i djungeln och de grova träden är svåra att lyfta upp på en Solosåg.

Men Sven-Göran och hustrun Åsa började fundera. Båda närmade sig 40-årsdagen och hade egentligen tänkt smita från uppståndelsen. Men istället vände de på steken och bjöd in alla bekanta till ett hejdunderande kalas.

- Vi avböjde presenter och önskade istället pengar till ett pro-

jekt som vi skulle avslöja på födelsedagskalaset, berättar han.

Vännerna lyssnade och skänkte osett långt mer pengar än vad paret Erdtman kunnat föreställa sig.

Oslagbar kombination

Halva summan räckte till en hel del såverksutrustning från Logosol, två Djungelsågar och två Timmerjigggar samt två Stihl 066 motorsågar. Resten beslutade man sig för att skänka till en sjuksköterska som arbetar med gatubarn i Colombia.

Klokt nog testade Sven-Göran utrustningen innan den sändes till Sydamerika. Träningsföremålet blev en riktigt grov ek och då upptäckte han hur väl Djungelsågen och Timmerjiggen kompletterar varandra.

- Djungelsågen är oslagbar på riktigt grova träd, eftersom linjalen monterats fast på trädet som ligger kvar på marken. Men det är lite pyssel med att sätta fast och flytta linjalerna under sågningen, säger han och fortsätter:

- Där är det bättre att såga fram block med Djungelsågen och göra resten av jobbet med en Timmerjigg.

Sågar som handbagg

Under tiden växte beslutet fram att själv leverera sågverken. Sven-Göran ville gärna med egna ögon se att de kom fram till rätt ställe och att mottagarna verkligen kunde använda dem.

Hösten 1996 var det dags och ett sällskap på fem personer, däribland Sven-Göran och Åsa, flög iväg till Sydamerika med sågriggarna och dubbla motorsågar som handbagg.

- Det fungerade perfekt och vi kom utan problem fram till staden Leticia i sydligaste Colombia mitt ute i djungeln.

Från stan var det en timmes resa med snabb båt utefter Amazonfloden till indianbyn.

Sven-Göran Erdtman på väg in i den colombianska djungeln med Djungelsågen på axeln. I bakgrunden syns Amazonfloden.

Och nu hade sällskapet utökats med en representant från Stihl i Colombia och den lokale motorsågshandlaren som både ville se underverken i aktion.

Det var inte bara sågverken som väckte uppseende. De gjorde även de hypermoderna motorsågarna. Stihl 066 finns inte i Colombia och de flesta motorsågar i landet håller samma klass som i Sverige under 1950-talet. Stora, tunga med vrålande motorer, handpump för kedjeolja och dålig säkerhetsutrustning.

Bara muskler

Sven-Göran tog även med sig hörselskydd och bälten med lyftsax och lyftkrok. Indianerna tittade förundrat på utrustningen. Varför behöver man sånt när man har två starka armar?

Han fick se imponerande uppvisningar av hur man sågar upp grova ädelträd till fyrtumsblock på fri hand med de jättelika motorsågarna. Blocken bars sedan flera kilometer genom djungeln ned till floden.

- De där killarna var bara muskler. Vi andra som knappt orkar bära en 25-kilosäck några hundra meter begriper inte hur de klarar av det, konstaterar han.

I samlad tropp gick indianer och besökare ut i djungeln med sågverken för att hitta ett lämpligt träd att öva på.

Det första trädet visade sig vara närmast omöjligt att såga. Segt och svårarbetat, men sedan kröp det fram att just detta träslag är omöjligt att såga, oavsett vilken typ av sågverk man använder. Ett litet practical joke med andra ord.

Fungerar bra

Nästa träd gick bättre och nu fick Sven-Göran en av sina mer minnesvärda upplevelser på sågningens områden.

- Det var ett oxblodsträd. Saven är röd som blod och under sågning ser det ut som om trädet blöder. Det är ett fantastiskt vackert träslag, säger han.

Indianerna lärde sig snabbt att använda sågverken och gav båda högsta betyg. Jobbet blev i

Werner gör tysk succé

Werner Berghoff sprudlar av entusiasm. Han lämnade ett toppjobb som utbildare på Stihl i Tyskland för att missionera för Logosols produkter.

- Intresset är enormt, rapporterar han från sin utpost i den lilla byn Beerfelden utanför Frankfurt.

Logosol blir allt framgångsrikare på export. Idag finns ett 60-tal länder representerade med allt från Guatemala och Mauritius till Japan och Tyskland.

I huvudsak sker exporten genom motorsågstillverkaren Stihls dotterbolag.

Av förklarliga skäl är Stihl mest intresserat av produkter som innehåller en bensindriven motorsåg. Därav följer att det mest är Solosågar som går på export.

- Kunderna här i Tyskland vet att Logosol erbjuder mycket mer. De vill ha del av hela sortimentet, säger Werner som själv är en riktig Solosågsentusiast.

När Logosol sökte en representant i Tyskland såg han sin chans. Även om det innebar att han fick lämna en hög befattning för en mer osäker tillvaro.

Marknadsföringen i Tyskland sker i huvudsak som här i Sverige. Solosågen med tillbehör och hyvelmaskinerna kräver en demonstration för att eventuella kunder ska förstå nyttan.

Speciellt viktigt är det på en ny marknad där ingen tidigare sett sågverk med motorsåg.

- Det är som här i Sverige för snart tio år sedan. Ingen tror att det fungerar förrän de har sett det med egna ögon, förklarar Logosols grundare Bengt-Olov Byström.

Följaktligen reser Werner land och rike runt för att demonstrera. Överallt flockas intresserade runt honom och sågverket.

- Mitt enda problem är att jag aldrig lyckas behålla mitt eget demonstrationssågverk. Det är alltid någon som vill ha sitt sågverk genast och övertalar mig att sälja, säger han med ett knäpp.

För en svensk kan det stora intresset i Tyskland synas märkligt. Ägs inte skogarna av rika privatpersoner och institutioner som sätter upp förbudsskyltar och anställer skogvaktare?

- Det är bara halv sanningen. Det finns massor av små skogsägare som verkligen har nytta av Logosols produkter, svarar han.

Prismässigt är Logosols program lite av en sensation i Tyskland. Maskinerna som finns inom småskalig träbearbetning är tiofalt dyrare än sågverk och hyvelmaskiner från Logosol.

- Det finns folk som köper en Mountainbike för 3000 D-mark. En komplett Solosåg kostar lika mycket och den kan man dessutom tjäna pengar på, är hans förklaring till den mycket goda responsen.

Werner Berghoffs anställning är delvis ett resultat av Sveriges EU-anslutning. Han är direktanställd av Logosol i Härnösand och när en kund beställer produkter som inte lagerhålls i Tyskland, levereras det direkt från fabriken i Sverige till kunden i Tyskland.

Ett nyöppnat oxblodsträd. Den röda saven sipprar fram som om det vore blod.

ett slag säkrare och det sågade resultatet avsevärt bättre. Detta betyder i sin tur att byn får mer betalt för sitt virke.

Indianbyn i djungeln finns dagligen i Sven-Görans tankar. Han har med egna ögon sett hur snabbt folket lärde sig hantera sågverken. Men han såg också bristen på reservdelar till motorsågarna och den urusla kedjeolja som används. Vanlig kedjeolja existerar inte i Colombia. Istället används gammal spillolja, både skadligt för miljön och ett fördärv för motorsågarna.

- Men än så länge fungerar det bra, säger Sven-Göran Erdtman som får regelbundna rapporter från Colombia om hur biståndsprojektet, som blev hans och hustruns 40-årspresent, framskrider.

Timmerjiggen visade sig vara ett utmärkt komplement vid sågning av riktigt grova tropiska träslag. Först sönderdelas stocken med Djungelsågen, sedan skivas blocken upp med Timmerjiggen.

Kunglig livmedikus med en känsla för havet och träden

När sågklingan når trästocken och spånet börjar ryka, då trivs 1:e livmedikus Torbjörn Lundman, kungafamiliens egen husläkare. I dag äger han två Solosågar och byggdrömmarna bara växer. – För mig betyder skogen avkoppling, säger denne såg- och byggentusiast.

Nysågat besöker Torbjörn en höstdag på ön Harö i Stockholms yttre skärgård.

Här har han samlat ett gäng gamla kompisar till den traditionella fiskeveckan, så snickerier och trädsågning ligger för tillfället nere.

Torbjörn Lundman, den kungliga familjens husläkare och passionerad Solosågare.

Men runtom på fritidstomten står resultaten av Torbjörn Lundmans många förverkligade byggdrömmar, allt inramat i en öppen och väl underhållen skogsmiljö.

–När jag kom hit i slutet av 70-talet var det mesta igenvuxet av hassel så jag beslöt att snygga upp. Och plötsligt fick jag se flera 300-åriga ekar träda fram på tomt, det var en fantastisk syn.

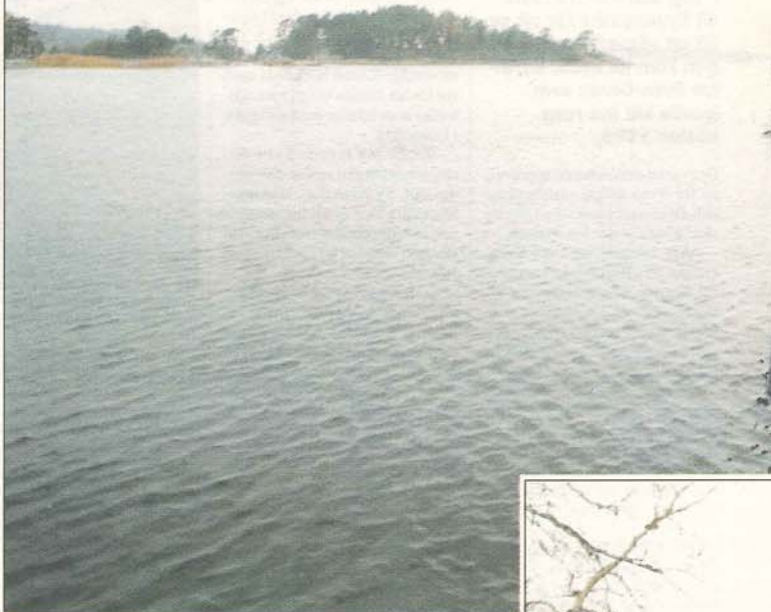
Torbjörns fritidstomt består av fyra hektar skogsmark med gran, ek, björk och tall.

Björkarna är avkvistade högt upp längs stammen och det är gott om luft mellan varje träd.

–För mig är det viktigt med en öppen skogsmiljö, man måste kunna se träden, säger Torbjörn bestämt.

Upplärd av hustruns släkt

Att en högt skolad teoretiker, tillika hovets läkare och chef för medicinkliniken på Danderyds

Här i Stockholms yttre skärgård funderar livmedikus Torbjörn Lundman på nya projekt för sin Solosåg. Träden finns på ön och det enda som krävs är idéer.

Bilder: Lars Ekdahl

Fiskrensning på doktors vis

Om du lägger snittet på rätt ställe efter ryggraden blir fiskfiléerna helt fria från ben.

Konsten att rensa nyfångad fisk helt benfri är busenkel. Bara man har en rakbladsvass kniv till hands och lite fisk-anatomiska kunskaper.

Torbjörn Lundman klarar den konsten med bravur. Med snabba och exakta snitt går han lös på aborre, sik och torsk.

– Du kan inte hitta ett enda ben i de här fileerna, säger Torbjörn och visar stolt upp sin nyrensade havs-skatt.

Torbjörn tar även tillvara fiskrenset, skinn, fenor, med mera.

– Det går utmärkt att göra fisksoppa av, säger han.

Köper man sin fisk i butik bakom disk får man ofta betala för ryggradsbenen också, som inte gör någon människa glad. Bortsett från fiskhandlaren själv som kan minska sitt svinn.

– Hemligheten är var någonstans på ryggraden man lägger snittet, förklarar Torbjörn och demonstrerar metoden.

Vassa kniven och börja öva!

sjukhus, utvecklat ett så gott handlag med praktisk byggt teknik får många fördomar att komma på skam. Men i Torbjörns fall finns en särskild historia.

–Före 30 års ålder var jag en novis på byggt teknik. De första grunderna lärde jag mig på 50-talet när jag hjälpte min hustrus släktingar att bygga ett fritidshus i Luleå skärgård. Sedan dess har det rullat på, säger Torbjörn som själv är född och uppvuxen i trakten av Piteå.

Drygt ett decennium senare var han sin egen byggmästare när det blev dags att uppföra familjens villa i Sollentuna utanför Stockholm, för övrigt bara ett stenkast från Sollentunamässan.

–Jo, jag frekventerar ofta mässan, särskilt när Logosol är en av utställarna, säger Torbjörn med glimten i ögat.

Altan och våningssäng

På Harö är det senaste byggprojektet en uthuslänga med en stor altan (beställd av frugan!). Virket till både altanracket och stomverket har Torbjörn själv sågat till med hjälp av Solosågen.

I våras byggde han också en våningssäng av egenhändigt sågat furuplank till fjällstugan i Jämtland.

Det var i den vevan Torbjörn upptäckte behovet av en extrasåg - en i fjällen och en i skärgården.

– Redan i slutet av 80-talet köpte jag en av de första prototy-

perna av Solosågen. Den tänkte jag i våras byta in mot en ny, men insåg ganska snart att jag hade behov av båda.

Innan Torbjörn skaffade sin första Solosåg fick han frakta stockarna per båt från Harö till sågen på Tornö. Det bestyret slipper han i dag.

– Det är en härlig känsla att själv kunna såga till sitt eget virke på plats, säger han. Solosågen är också enkel att hantera och perfekt för skärgårdsbruk.

Enligt Torbjörn kan vem som helst lära sig att såga sitt eget virke. Och lika lätt är det att uppföra ett fritidshus till exempel.

– Känner man till elementär byggt teknik är det inte så märkvärdigt, säger han. Det är i alla fall enklare att bygga efter eget huvud än att gå efter en byggsats.

Om två år går Torbjörn i pension efter en mångårig läkargärning i rikets tjänst och som livmedikus för två konungafamiljer i rad.

Redan på 1970-talet tjänstgjorde han tillsammans med Dr. Gunnar Björck som livmedikus för Gustav VI med familj.

Men snart väntar en helt annan syssla. Att inreda gästrum, snickerbod och verktygsförråd i den nybyggda uthuslängan.

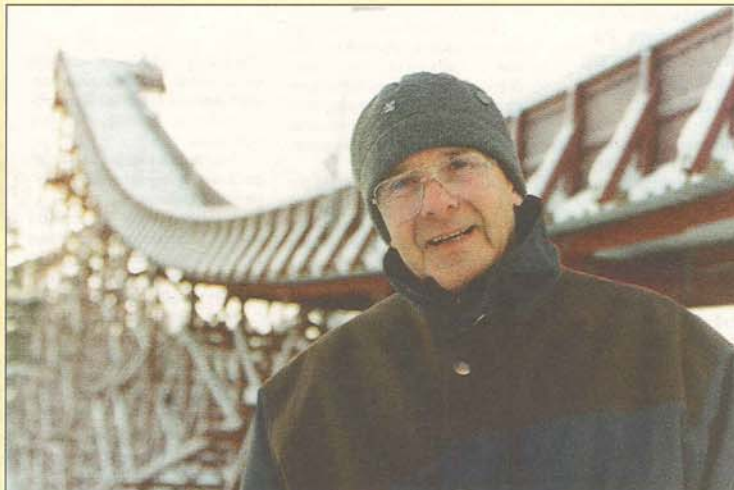
– En spännande utmaning, sysslolös blir jag aldrig, fastslår byggmästare Lundman.

En uthuslänga med altan är Torbjörns räckes sågade med Solosågen

Härjedalens sågade stolthet

– Solosågen gav oss modet att starta projektet. Vi visste att vi kunde såga allt virke som vi behövde, säger Alf Hedström som efter tre års hårt arbete står framför den nya hoppbacken i Hede, den femte största i Sverige. Bilder: Pressfoto

Örn Lundmans senaste skapelse. Både byggnadens stomme och altan-

När besökare kommer till Hede möts de av en helt ny profil, Sveriges femte största hoppbacke och Härjedalens högsta byggnad, det 37,5 meter höga domartornet.

Det mesta är tillverkat i trä. Det gick åt drygt 2 000 stockar från idrottsföreningens egen skog. – Utan Solosågen hade det aldrig varit möjligt att genomföra det här projektet, säger Alf Hedström, en av eldsjälarna i Hede IF.

Den nya hoppbacken är en av de modernaste i världen med internationell ranking som K90-backe. Därmed får Hede andorna svenska mästerskap i normalbacke och kan vara reservort i SM i stor backe.

– Det är många hoppare som vill träna här. Särkilt lockar backen yngre hoppare eftersom den på samma gång är snäll och har potential för långa hopp, berättar Alf.

Den nya backen har en konstruktion som spikades av internationella backhoppningsförbundet vid ett möte i Rio de Janeiro. Den viktigaste nyheten är utformningen av underbacken som gör att uthoppen blir avsevärt lägre än vanliga backar. Själva hoppet är inte högre än 80 centimeter.

Bot mot utrotning

– Många uthopp är 5-6 meter höga, vilket kan skrämna nybörjare, säger Alf. I vår backe kan nybörjaren hoppa tre meter och den duktige 105.

Det finns en hel del andra finesser med backen, men för lekmanen är det lite svårt att reda ut vad förändringar av domarsträckor och sådant betyder. Det viktiga är att backen inte är lika skräckinjagande som andra. Därmed kan den bli räddningen för en utrotningsshotad sport.

Hede har lång tradition i backhoppning och på andra sidan gränsen, i Norge, finns flera internationellt

framgångsrika hoppare. Så det var närmast självklart att Hede skulle ha en ny backe av internationell klass.

Problemet var i vanlig ordning pengar. Det löstes genom att klubben startade ett ALU-projekt och därmed fick arbetskraft betald av staten. Men för byggmaterial utgår inget bidrag. Att köpa allt virke på vanligt sätt var inte att tänka på.

Solosågen gav mod

Hede IF har egen skog och därmed fanns en viktig grundplåt. Nästa åtgärd blev att skaffa en Solosåg och börja framställa virke till backen. Under de tre åren som projektet pågått har man sågat upp drygt 2 000 stockar till virke i alla tänkbara dimensioner. Allt är visserligen inte Solosågat, men det lilla sågverket har dragit ett tungt lass.

– Det viktigaste med Solosågen var det psykologiska stöd som den gav. Vi visste att vi hade möjlighet att såga allt virke som behövdes. Utan den vetenskapen hade vi aldrig vågat dra igång bygget, säger Alf.

En annan poäng är att klubben har möjlighet att bygga ut anläggningen utan stora kostnader. Man harskog och en Solosåg. När det behövs nya byggnader eller anläggningen måste renoveras eller byggas om är materialet i det närmaste gratis.

– Solosågen har fungerat perfekt. En viktig sak för oss är att även den som inte är proffs på sågning klarar av Solosågen, säger Alf.

Det är inte heller särskilt svårt att få frivilliga till Solosågen. Det är många som tycker att det är en rolig syssla som man gärna åtar sig.

30 meter krater

Tack vare Solosågen fick man dessutom större ekonomiskt utrymme för markarbeten, den största ekonomiska posten i hela projektet.

Klubben har grävt en 30 meter djup krater för underbacken. Detta har krävt 11 ton sprängmedel och totalt har man flyttat på 110 000 kubikmeter jord och sten.

Till det kommer omfattande träarbeten. Själva backen är helt byggt av trä, liksom sekreteriat, det 37,5 meter höga domartornet, läktare, övernattingsrum och mycket annat.

Du som har vägarna förbi Hede rekommenderas ett besök. Du lär inte undgå att se den imponerande anläggningen som dominerar hela området. Och det märkligaste av allt är att allt detta skapats med en Solosåg.

Hoppning utan skidor är ingen fara i Hedes nya backe. Uthoppet är bara 80 cm högt.

Dataexperten älskar timmer

Till vardags är Anders Björk mångsidig problemlösare inom data. På fritiden kastar han sig gärna in i praktiskt okända marker.

Nästa utmaning för den nyblivne Solosågsägare i Stockholm är att restaurera en fallfärdig timmerstockstuga i Dalarna.

– En dröm som går i uppfyllelse, säger han.

Intresset för byggnation har följt Anders genom livet, allt sedan han i ungdomen sattes på en kurs i byggt teknik av sina föräldrar. Sedan dess har han på eget initiativ kombinerat olika kurser med egna studier, och bland annat byggt ett modulhus och svetsat ihop en båt i aluminium.

– Jag gillar att lösa praktiska problem och att arbeta fysiskt, säger Anders. Bara en sån sak som att hugga ved är bland det roligaste jag vet.

Farfar drev sågverk

Anders bor med familj, barn och hund i en villa i Stocksund utanför Stockholm, ett stenkast från sitt barndoms hem.

Från villan driver han ett eget företag och har kunder bland både storföretag och privatpersoner.

Tidigare i sin karriär jobbade han även internationellt.

Timmerstockstugan, en bergsmansgård, är belägen i Saxdalen utanför Ludvika och har tidigare delvis tillhört Anders farfar som på sin tid drev ett större sågverk i trakten. I dag har stugan sett sina bättre dagar och så sakteliga börjat förfalla.

Anders har nu bestämt sig för att bygga upp stugan i ursprungsskick, detta trots att han aldrig rört i en såg, än mindre jobbat med timmer.

– Nej, det här är inget tokigt infall, försäkrar han. Jag känner mig väl förberedd inför uppgiften och vet att det ska gå vägen.

Anders är en person som inte lämnar något åt slumpen. Till förberedelserna hör en teoretisk utbildning i konsten att bygga timmerstockshus, och noggranna studier av boken "Från stock till stuga". Han har också anlitat en skogshuggare och lärt sig fallteknik, aptering och röjning. Det sista steget i förberedelserna var inköpet av sågutrustning nu i höst.

– Rätt verktyg är mer än halva jobbet, konstaterar Anders. Och Solosågen gör det möjligt för mig att säga upp exakt de dimensioner jag behöver. Utan den hade renoveringen inte varit möjlig att genomföra.

Anders Björk ska renovera den här bergsmansgården till ursprungligt skick med sin Solosåg.

Rätt verktyg - halva jobbet

Anders, som fick nys om Solosågen i en vildmarkstidning för tre år sedan, skaffade en maximalt utrustad såg, med bland annat elektrisk matning, snabblyft och rullar.

Nu går han i spänd väntan på att få sätta igång sitt renoveringsprojekt i Dalarna.

I jobbet ingår att ersätta stugans gamla timmerstockar mot nya, och även såga till extra tjocka golvplankor på gammalt sätt, och panelhyvla allmogemönster.

Men bergsmansgården innehåller inte bara en stuga, utan också ekonomibyggnader, en bastu och en gammal smedja.

– Mitt mål är att ha stugan renoverad utvändigt inom fem år. Men att få den beboelig lär ta ytterligare 5-10 några år.

Uppegården, som den heter, är en av tre anrika gårdar i trakten, men den enda bergsmansgården byggd i timmer. De två övriga heter Neregården och Storfars.

Kanske kan Uppegården i framtiden bli ett museum öppet för allmänheten. Det är en av Anders idéer, även om inget är bestämt.

Känslan för timmer som byggmaterial har även en annan aspekt för Anders.

– Jag tror starkt på en övergång till mer återvinningsbara byggmaterial i framtiden. Därför känns det extra meningsfullt att jobba med timmer.

Men frågan är: hur ska han få tid att kombinera jobbet som egenföretagare med sitt stora renoveringsprojekt?

– Inga problem, säger han. Med dagens teknik kan jag vara lika tillgänglig i Dalarna som hemma i Stocksund.

– Solosågen är exakt det verktyg jag behöver, säger Anders Björk som nu kan förverkliga en 7 år gammal dröm om att restaurera sin bergsmansgård i Dalarna.

Missa inte Logosols katalog!

Logosol har gjort en katalog som presenterar hela sortimentet och alla tillbehör.

Om du inte har fått den, ring Logosol på telefon 0611-182 85 och beställ den gratis.

För att jobba i trä behövs du mer än ett sågverk. Från första början krävs utrustning för att hugga ned träden och på vägen till färdigsågat och hyvlas behövs krävs stort som smått.

I katalogen finns allt samlat. Även produkter från andra leverantörer som krävs för att det hela ska bli komplett.

– Vårt mål är att kunna leverera allt så att kunderna slipper leta bland flera leverantörer för att hitta vad de söker, säger Peter Westin som är ansvarig för tillbehör

och reservdelar på Logosol.

En snabb titt visar att det inte är mycket som saknas. Här finns allt från sågverk till lyftkrokar och skyddskängor.

Logosols katalog är ett måste i bokhyllan hos alla som håller på med småskalig träbearbetning. Beställ den redan idag.

Logosols katalog innehåller allt du behöver inom småskalig träbearbetning.

Så mycket kostar det att gå över ån efter vatten

Fabian Fredell, chef för byggföretaget Fredells i Stockholm bistod med sakkunskaper och visar här delar av byggvaruhusets sortiment.

En kubikmeter 1 tum/4 för 2.000 kr.

Virke till en friggabod: 12.000 kr.

Så mycket betalar du för virket på en väl sorterad svensk brädgård.

Men varför gå över ån efter vatten när du själv kan göra jobbet?

Prisexemplen ovan är ungefärliga och avser uppsågat och hyvlat granvirke av medelkvalitet (4/5 sort.).

På varje väl sorterad brädgård i landet säljs virke för alla slags ändamål – indelade efter sortering, dimension, träslag med mera. Uppskattningsvis cirka 700 olika virkesartiklar har de större brädgårdarna på lager. Här kan du plocka ihop en färdig byggsats och smälla upp på fritidstomten. Enkelt och bekvämt kan tyckas, men det kan svida ordentligt i plånboken.

Väljer du toppkvalitetsfuru får du punga ut med 4000 kr/kubikmetern, medan ekvirket blir flera gånger dyrare.

Egen skog guld värd

För många byggtentusiaster är brädgårderna det enda alternativet, medan du som har tillgång till skog sitter i en verklig guldsitt.

Solosågen har en kapacitet på

mellan 2-5 kubikmeter virke per dag beroende på sågaggregat. Det betyder att du kan spara åtskilliga sköna tusenlappar varje gång du själv sågar och hyvlar bräderna.

Men att såga själv är förstas inte bara en prisfråga, det är också tillfredsställelsen av att på egen hand kunna skräddarsy sitt virkesbehov – allt från att välja ut exakt det träd som ska fallas till att bestämma virkets dimension.

Virke – en vetenskap

Bedömningen av kvaliteten börjar redan i skogen och går i flera steg från det växande trädet till den färdiga plankan. Det är svårare på brädgården när man står där med en planka av okänt ursprung. Dessutom har det bästa virket ofta sorterats ut för att exporteras och användas för tillverkning av möbler och fönster.

Med Solosågen har du full kvalitetskontroll. Du har även möjligheten att hitta filéer i träd

som annars skulle blivit utdömda. I en timmerstock av dålig kvalitet kan man hitta plankor av absolut högsta klass.

I handeln sker den första grovsorteringen på sågverken, ofta efter ett par sekundära snabbgranskning. Därefter följer ytterligare en finsortering när virket anländer till brädgårdar och byggvarugrossister.

Furu säljs i regel som 1:a, 3:e el. 5:e-sortering, respektive 3:e, 5:e och 6:e för gran, och kvaliteten avgörs av utseendet på den sämsta halvmeteren på brädan. Förekomsten av kvistar, deras färg och övriga utseende, är en betydelsefull faktor i kvalitetsbestämningen. Övriga kännetecken som granskas är eventuella sprickor i virket, hur kanterna ser ut, och plankans raket. En novis på området bör vara särskilt observant på ruttna kvistar, vilket kan få förödande konsekvenser.

Totalt produceras cirka 14 miljoner kubikmeter virke per år vid landets sågverk, varav endast 3,5 miljoner för hemmamarknaden. Furu och gran är förstas de överlägset dominerande träslagen som efterfrågas vid alla typer av byggen.

Det är höst i skärgården. Sommargästerna har flyttat för året, fåglarna likaså.

Det enda som hörs är några svanar och Holger Lindbergs Solosåg. Alldeles vid vattenbrynet står han och sågar medan kompisen Curt Andersson ropar inifrån sjöboden.

– Sex tum sju, nej gör den sex tum åtta.

Holger och Curt försörjer sig som byggnadssnickare i Västerviks skärgård. Något som hade varit svårt utan Solosågen.

På sågverket sitter dekalerna med texten "Holgers Byggservice", på tjänstefordonet - en flakmoped - likaså.

– Vi har kommit på en bra och snabb metod att renovera sjöbodar. Sedan i somras har vi rustat upp ett tiotal bodar, berättar Holger.

Problemet är att sjöbodar ruttnar nerifrån och upp. Det första varvet med stockar, som ligger helt under vatten, håller i flera generationer. Men högre upp slår rötan till efter några år medan den övre delen klarar sig nästan hur länge som helst.

Omöjligt virke

Det finns två sätt att renovera en ruttad sjöbod. Endera plockar man ned den bit för bit, byter ut ruttet virke och bygger upp den igen. Eller också lyfter man upp den friska delen och ersätter det ruttade virket.

– Vi har utvecklat en teknik för att snabbt lyfta sjöbodar, berättar Holger.

Metoden fanns redan när Holger jobbade som försäljare på en brädgård i slutet av 80-talet. Men trots goda kontakter var det omöjligt att få fram rätt dimensioner på ersättningsmaterialet.

– Grovt fyrkantsågat virke är omöjligt att få tag i, berättar han.

Enda alternativet var att bila stockarna för hand. Ett tungt och tidsödande arbete. Men när han fick se Solosågen demonstrerad på en mossa såg han möjligheterna. Här var det perfekta verktyget för renovering av sjöbodar.

Konsten att renovera ruttna sjöbodar

Solosågen har gjort det möjligt för Holger Lindberg att försörja sig som snickare i Västerviks skärgård.

Fyra man och en Solosåg

Holger gick ihop med tre andra på Hasselö och köpte sig en Solosåg med bensinsåg. Delägarna är brodern Börje samt Evert Hjalmarsson och Lars-Åke Pettersson. På ön finns ytterligare två Solosågar och dessutom har Holgers vapendragare Curt en gammal sågbänk med klinga och tändkulemotor.

– Solosågen är oslagbar till det som vi sysslar med. Vi tar ned skog på plats och sedan sågar vi i exakt de dimensioner som behövs, säger Holger.

Att köpa virke från fastlandet kräver planering och tar tid. Dessutom fnuser man i skärgården åt fastlandsvirke.

Det ska vara tätvuxen fura som dryper av kåda. Inget annat duger till en riktig sjöbod.

Dagen som Nysågat besöker Holger jobbar han och Curt i Hasselö by. Det är en riktig Saltkråke-idyll med röda stugor och gamla sjöbodar vid vattnet.

– Vi har snart gått igenom hela byn. Sommargästerna beställer jobb av oss när de åker hem efter semestern och det är klart

när de kommer tillbaka nästa sommar, berättar Holger.

Men den här dagen jobbar han och Curt för Lars-Åke Pettersson, en sommargäst som vägrar resa hem till Stockholm. Han försöker tillbringa så mycket tid som möjligt i hustruns föräldrahem på Hasselö.

– När jag går i pension flyttar vi hit för gott, säger Lars-Åke som provade på livet i skärgården under ett års sjukskrivning.

Ingen stress

Att sommaren i skärgården är underbar håller de flesta med om. Men hur är det när vinterstormarna viner och isen ligger tjock?

– Det är nästan bättre på vintern. Här går det inte att stressa, allt måste få ta sin tid, säger han samtidigt som han hjälper Holger att välta ned en nysågad stock i sjön för vidare transport till Curt i sjöboden, som fångar in den med en båtshake.

Sedan promenerar Lars-Åke hem för att äta lunch medan Holger och Curt sätter sig och äter den medhavda skaffningen. När han kommer tillbaka efter en kvart, sitter snickarna där med en kopp kaffe.

– Ska ni inte jobba? säger Lars Erik skämtsamt och lägger till att hantverkare räknar påbörjad timme som hel dag.

– Det där har du missuppfattat. En hel vecka är det, svarar Holger snabbt.

Tonen är rå men hjärtlig. Stockholmaren är på god väg att bli betraktad som en riktig skärgårdsbo. Vilket är en hederstitel här ute.

Jobbar rationellt

Ryktet om Holger med Solosågen har spridit sig bland öarna och många ägare till ruttna sjöbodar ser en chans att rusta upp gårdens ansikte mot havet. Både han och Curt har tillräckligt med jobb för att leva ett dragligt liv.

– Jag vet inte om det hade

fungerat utan Solosågen. Nu kan vi använda skogen som finns på öarna och jobba rationellt. Kostnaderna blir rimliga och kunderna tycker att det är värt pengarna att rusta upp sin sjöbod, konstaterar Holger.

Vid sidan om sjöbodar jobbar skärgårdssnickarna med vanliga byggnadsjobb. Mycket av virket sågar man själv, med Solosågen eller på Curts tändkuledrivna sågbänk.

– Det är väldigt bra virke ute på öarna, säger Curt och visar hur tätvuxna de nyfällda tallarna är. Det här är nåt annat än mjuka fastlandsgrenar.

Holger och hans kompanjoner har haft Solosågen i snart fyra år. Med fyra ägare används den oerhört mycket men ser ändå förvånansvärt fräsch ut.

Sågverk med båt

Genom åren har Solosågen fått lite stryk och en del komponenter har bytts ut.

– Vi är imponerade av Logosols reservdelar. Det är inte dyrare att bygga en Solosåg av reservdelar än att köpa en komplett bänk, konstaterar Holger.

Sedan tittar han på klockan och konstaterar att Nysågats utskick har lovat skjuts till fastlandet. Vilket den utsände försökt förtränga i hopp om att tillbringa ytterligare några timmar i en tyst och vacker höstskärgård.

Turen går med byggnadsfirmans andra tjänstefordon, vid sidan om flakmopeden.

Det är för skärgårdsborna typisk farkost med utombordare, ruff längst bak och öppet framtill. Perfekt för att skjutsa runt en Solosåg och en massa verktyg bland öarna.

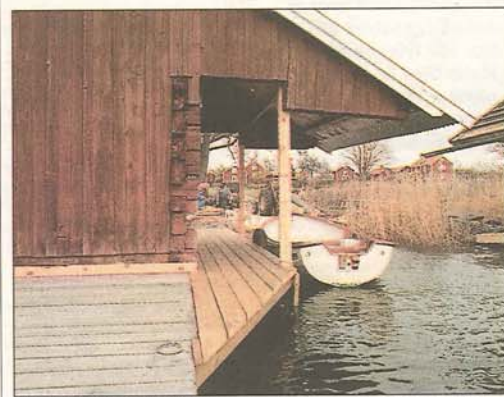
Virket slipper Holger ta med sig. Med Solosågen tillverkar han det själv av träden som redan finns på plats.

–Grovt fyrkantsågat virke är nästan omöjligt att få tag i om man inte har ett eget sågverk, säger Holger när han skeepar över en stock till sjöboden.

Den gamla fiskeboden har lyft upp på domkrafter och håller på att få ett nytt "underrede" av stockar från skogen på ön.

Så här fint blir det när Holger varit framme med sin Solosåg.

Tänk på fåglarna när du avverkar

Såga aldrig ned ett hålträäd. Då gör du någon av landets 50-tal hålhäckande fågelarter hemlös. – Hålträäd är en bristvara, säger Erik Hemmingsson i Sundsvall och uppmanar alla som verkar i skogen att bygga fågelholkar som ersättning. Själv använder han en Solosåg för att snabbt och smidigt producera fågelholkar i olika storlekar som smälter in i miljön.

Erik är stor fågelvän och en av eldsjälarna bakom Berguv Nord. I projektet har man lyckats bygga upp den norrländska stammen till ca 1200 fåglar varav 150 par.

När arbetet startade var berguven nästan utrotad. I hela norra Sverige fanns två par och ett antal ensamma hannar.

– Honorna försvarar boet och stryker med först, förklarar Erik. Det finns flera orsaker till stammens decimering. Fram till 1950-talet var det skottpengar på berguv eftersom den jagar småvilt.

Många berguvar har dödats av kraftledning. Med sina två meters vingbredd korsluter den ledningarna. Dessutom söker sig fågel till öppna ytor, ofta vägar, och blir påkörda. Den stora fågelns stöts inte bort från bilarna som mindre arter, utan sugts in i luftdraget.

Berguven är räddad

Kraftbolagen bygger om elnät för att bland annat slippa driftsavsbrutt efter kortslutningar orsakade av stora fåglar.

I avelsarbetet används fåglar från Finland och djurparker med delvis andra vanor, vilket gör att de lättare klarar sig i det moderna landskapet.

Inom projektet har man årligen satt ut ett hundratals avlade berguvar. Det ska man fortsätta med ytterligare ett par år. Därefter räknar man med att fåglarna klarar av att föröka sig på egen hand i naturen.

Men det är många andra fågelarter som har det svårt. Särskilt gäller det hålhäckande arter vars livsbetingelser kraftigt försämrats av det moderna skogsbruket. Under en lång följd av år har man huggit ned gamla torra hålträäd för att använda som ved.

Ersätt fåglarnas bon

Idag har de som arbetar inom skogsbruket instruktioner att bevara hålträden och att skapa nya genom att kapa några tallar en bit upp på stammen. Den höga stubben får stå kvar, diverse insekter flyttar in och lockar till sig hackspettar som i sin jakt på mat bygger bon åt andra fåglar.

Men det här är en långsam process och hålen behövs redan idag. Därför tycker Erik Hemmingsson att varje ansvarsfull skogsägare bör sätta upp holkar anpassade efter de fågelarter som finns i området.

– Skaffa ett lager av holkar i olika storlekar och sätt upp nya i takt med att du huggar, uppmanar han.

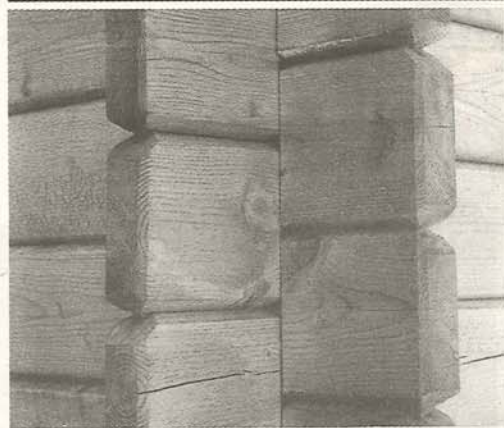
Du som vill veta mer om våra svenska fåglar kan kontakta Sveriges Ornitologiska Förening, Ekshagsvägen 3, 104 05 Stockholm, telefon 08-612 25 30.

För dig som har tillgång till Internet är adressen "http://www.sfr.se/Extern/Mo/Sveriges_ornitologiska_forening/". Även projektet Berguv Nord finns på Internet. Deras adress är "http://www.hkust.se/berguvnord/".

– Bygg fågelholkar av bakarna när du sågar med Solosågen, uppmanar fågelvännen Erik Hemmingsson.

System Linus slår perfekta knutar på dina plankor

Den här typen av knutar gör du enkelt med System Linus.

Byggvaruhuset brukar sälja byggsatser till timrade friggebodar. Materialet är snarare plankor med knut än timmer. Med System Linus från Logosol slår även du snabbt knut på plankorna.

Den här typen av knuttimring är en mycket effektiv byggmetod. Såga ut plankorna, hyvla till "friggebodsspont", gör knutarna och lägg ihop dem. Snabbt bygger du stabila bodar, gäststuga eller en bastu.

System Linus är två mallar av trä. Med dem, en handcirkelsåg

och en handöverfräs gör du enkelt snygga knutar som passar perfekt in i varandra.

Namnet har systemet fått efter Linus Fagerberg som praktiserade på Logosol när mallarna utvecklades och han skötte utprovningen.

Exakt hur mallarna fungerar kan du se på en av Logosols nya videofilmer. Här visas steg för steg hur du gör knutarna. Den som sköter demonstrationen är för övrigt Linus själv.

Mallarna är mycket måttstabla och precisionsbyggs av Näslands snickerifabrik i Härnösand. Materialet är björk för att skona fräsen och för att mallen inte ska göra märken på plankorna.

Solosågen är ett utmärkt verktyg för att bygga fågelholkar. Och du får materialet nästan gratis, eftersom du använder bakveden. Det gör i sin tur att dina holkar smälter in i miljön och blir nästan exakt som de hålträäd där fåglarna naturligt bor.

Det första du ska göra är att ta reda på vilka häckande fåglar som finns i din skog. Utifrån detta väljer du en stock med rätt diameter. Titta i måttabellen. Stockens diameter ska vara holkens botten sida plus drygt tio centimeter.

Såga bort de fyra bakarna från stocken. Gör gärna bakarna lite extra tjocka, så att du har något att skruva och spika i. Observera att holkar till spurvugglor har ett tjockare frontstycke, 5-10 centimeter. Det beror på att ugglan normalt tar över hackspetsbön.

Holken ska vara tät

Märk upp bakarna så att de får samma plats på holken som på trädet. Spika eller skruva ihop dem till en lång trumma. Enklarest är att skruva med en batteridriven bormaskin, men spik går också bra.

Spikar och skruvar ska vara rostskyddade. Se till att de inte sticker ut på insidan av holken och skadar fåglarna. Därefter sågar du av holkar i rätt längder.

Så bygger du holken

Observera att taket ska slutta så att vattnet rinner av.

Om du tillverkar holkan av rätt virke, låt dem ligga och torka en tid. Dra efter skruvarna eller spikarna. Holken ska vara tät utan springor.

Borra ingångshålet efter storleken på holken och den art som du vill ska häcka i den. Slipa av hålet med ett grovt sandpapper. Skarpa kanter sliter på fågelns fjäderdräkt.

Efter att du fäst tak och golv är holken färdig att sättas upp.

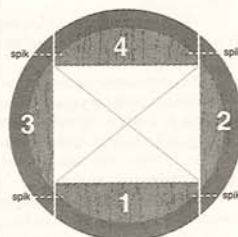
Tänk på detta

Här är några tumregler för hur du ska bygga och sätta upp holkan:

- Sätt småfågelholkan på ett par meters höjd.
- Holkar för stare och tornfalk sätts lite högre upp på husvägg eller träd.
- Väderstrecket är inte viktigt.
- Inga sittpinnar på holken.
- Sätt skrak- och knipholkar nära vatten med öppningen placerad så att inflygningssträcka är fri.
- Uggleholkar placeras ut en bit från bebyggelse.
- Måla aldrig en holk!

Sätt upp holkan på hösten eller allra senast på vårvintern. Övervintrande mesar använder holkan för övernattnings och som skydd mot den värsta vinterkylan. Du behöver inte rengöra holkan, det sköter fåglarna

själva. Däremot bör du inspektera dem och vid behov reparera eller byta ut. Tänk på att du behöver markägarens tillstånd för att sätta upp fågelholkar.

Spika ihop bakarna på samma sätt som de satt på stocken.

Använd galvade spikar eller skruvar. Se till att de inte sticker ut på insidan och skadar fåglarna.

Måttabel för fågelholkar

Art	Hål Ø	Djup inne	Botten	Anmärkning
Stare	5 cm	25-35 cm	12-14 cm	
Göktyta	3,2-4	20-35	10-12	
Rödstart, blåmes	2,7-3	20-25	10-12	
Talltita, tofsmes	2,5	20	7x7, 8x8	
Svartmes	2,5	20-25	10x10, 12x12	
Storskrak	15-17	80-90	30-40	
Knipa	10-15	70-80	25-35	
Kattuggla	10-15	45-50	20-22	
Slaguggla	25x35	65-80	32-34	Ej överhängande tak
Päruggla	8,5-9	45	22	
Sparvuggla	4,5-5	50-70	15x15	Håldjup 5-10 cm
Tornfalk	10 - 15x30	20-30	33x30	Lådtype
Kaja, skogsduva	8-10	45-50	18-20	

Willkommen zu LOGOSOLs Zeitung "Nysågat", die sich in erste Linie an unsere skandinavischen Kunden richtet. "Nysågat" - das heißt auf Deutsch: "Frisch aufgesägt". Und genau das ist es, womit sich diese Zeitschrift beschäftigt.

Sägewerke für Kolumbien als "Geburtstagsgeschenk"

Sven-Göran Erdtmann ist Landwirt in der Nähe von Växjö in Südschweden. Seinen 40. Geburtstag begang er auf ganz besondere Weise. Er sammelte Geld für vier LOGOSOL-Sägewerke für ein Indianerdorf in Kolumbien.

"Dank der Sägewerke werden die Indianer jetzt für ihr Holz besser bezahlt", berichtet er nach seiner Rückkehr aus dem Urwald. Aber die Geschichte sollte der Reihe nach erzählt werden:

Sven-Göran hat selbst ein Sägewerk, mit der er alles für seinen Hof benötigte Schnittholz herstellt.

Eines Tages erhielt er eine Mitteilung seines Bruders Börje, der als Entwicklungshelfer in Kolumbien arbeitet. Dieser Brief lautete kurz und bündig: "Schicke ein LOGOSOL-Sägewerk".

"Meine Frau und ich haben diesen Wunsch diskutiert und dann beschlossen: der 40. Geburtstag sollte der Anlaß sein, Geld für dieses Kleinsägewerk zu sammeln", berichtet Sven-Göran. Und das klappte so gut, daß die Spenden für vier Sägewerke und zwei Stihl 066 Motorsägen ausreichten.

Diese Geräte brachte er selbst in das Indianerdorf, das etwa eine Stunde entfernt von Leticia, einer Stadt in Süd-Kolumbien, entfernt liegt.

"Die Indianer sägten bis dahin selbst größte Stämme freihändig mit Motorsägen. Das war wirklich lebensgefährlich", berichtet Sven-Göran.

Mit der neuen Technik kamen die Indianer schnell zurecht. Und es zeigte sich, daß die Kombination aus zwei Sägewerken, die Sven-Göran geschenkt hatte, genau richtig war.

Die große "BigMill" wird benutzt, um die großen Stämme in kleinere Blöcke aufzusägen. Und mit dem "Timmerjigg" schneidet man dann diese Blöcke weiter auf.

Mit dem Einsatz dieser Sägewerke können die Indianer nicht nur schneller arbeiten, sondern auch Schnittholz besserer Qualität herstellen. Sie werden für weniger Arbeit nun besser bezahlt - und sie haben gleichzeitig auch mehr Zeit für die Waldpflege. "LOGOSOLs Sägewerk ist das ideale Gerät für die umweltgerechte Waldnutzung", sagt Sven-Göran Erdtmann, der regelmäßig sehr erfreuliche Nachrichten aus "seinem" Dorf in Kolumbien erhält.

Seite 7

Vier-Seiten-Hobel mit Profi-Leistungen

LOGOSOLs Profil-Hobel ist ein großer Markterfolg in Schweden. Diese Drei-Seiten-Maschine wurde zwar für den nichtprofessionellen Bereich entwickelt (und auch in diesem Preis-Bereich angesiedelt), aber es zeigt sich, daß die Maschine die Forderungen der Profis ebenfalls erfüllt.

Jetzt präsentiert LOGOSOL den Vier-Seiten-Hobel für den gewerblichen Einsatz - zu einem Preis, der deutlich unter dem vergleichbaren Hobelmaschinen liegt.

"Das Gerät ist sehr gut für kleine Serien oder für Nischen-Produktionen geeignet", sagt Bjarne Isaksen

als führender Experte des industriellen Hobelns in Schweden. Auch die erste Profil-Hobelmaschine mit drei Messerwellen behält ihre Marktbedeutung, auch beim Gewerbe. So wird sie heute eingesetzt beim Holzhausbau in Estland, bei schwedischen Verpackungsherstellern oder bei asiatischen Spielzeug-Fabrikanten.

Dieses Gerät hat sich in den drei Jahren auf dem Markt als sehr betriebssicher erwiesen. Einige Verbesserungen, die von gewerblichen Nutzern angeregt wurden, sind in die Entwicklung der neuen Maschine eingeflossen:

- Vier Messerwellen mit einer einzigartigen Konstruktion der Horizontal-Einrichtung. Jede der Wellen nimmt verschiedene Hobelmesser auf, so daß sich Möglichkeiten ergeben wie sonst nur bei noch größeren Maschinen. So kann man planhobeln und gleichzeitig die Rückseite eines Brettes nutzen.
- Die Hobelmaschine ist sehr flexibel, leicht aufzustellen. Und es gibt eine große Auswahl an Hobelmessern.
- 260 mm Arbeitsbreite.
- Vorschub 6 m pro Minute.

LOGOSOL kann diese neue Hobelmaschine zum attraktiven Preis anbieten, weil das Gerät von Grund auf neu konstruiert wurde. Neue Methoden und moderne Bauteile konnten eingesetzt werden, um eine stabile Hobelmaschine mit weniger Teilen herzustellen.

Seite 3

Ein Tischler, der ein Brett mehr kauft

Roy Erlandsson ist Tischler von Beruf. Seitdem er sich eine LOGOSOL Bandsäge gekauft hat, ist er beim Holz Selbstversorger.

"Wir sägen 5 bis 6 Kubikmeter am Tag", sagt Roy, der ein großes Holzlager für den späteren Bedarf anlegt.

Mit dem LOGOSOL Mini-Sägewerk, ausgestattet mit der Elektro-säge E 5000, arbeitet er schon einige Jahre. Mit dem Einsatz der neuen Bandsäge hat er seine Kapazität auf einen Schlag verdoppelt. Damit hat er auch mehr Zeit für die Tischlerei.

Die Bandsäge ist sehr schnell und schafft bis zu 20 Meter in der Minute mit einer Schnittverlust von

höchstens 2 Millimetern. Das ist auf dem Papier vier Mal so schnell wie mit der Kettensäge, aber in der Praxis wird die Kapazität nur verdoppelt, denn für das Hantieren des Rundholzes braucht man immer seine Zeit, egal ob man mit einer Kettensäge oder Bandsäge arbeitet.

"Das Problem mit Bandsägen aller Fabrikate ist die Empfindlichkeit, daß die Sägebänder durch Verunreinigungen in der Borke stumpf werden können. Mit dem LOGOSOL Sägewerk kann ich die Aggregate gezielt austauschen", erklärt Roy Erlandsson. Mit der Bandsäge schneidet er zuerst die Rinde, dann wechselt er zur

Bandsäge, um mit hoher Sägeschwindigkeit die gewünschten Dimensionen aufzusägen. Das Ergebnis ist hochwertiges Schnittholz in kürzester Zeit.

"Über Winter haben mein Vater und ich 50 Kubikmeter aufgesägt. Das reicht für mehr als das, was ich für meinen Betrieb brauche." Das überschüssige Holz legt er sich auf Lager. Denn er ist überzeugt, daß die "Plastikfarbe", mit denen viele Leute ihre Häuser streichen, die Fassadenhölzer verrotten läßt. Und da gibt es Arbeit soviel man will für einen Tischler mit preiswerten Fassadenbrettern am Lager.

Seite 15

Ein Neuling beginnt das Sägen

Anders Björk ist Computer-Spezialist und wohnt in Schwedens Hauptstadt Stockholm. Obwohl er gar keine Erfahrungen mit Motorsägen hatte, viel weniger noch mit einem Sägewerk, kaufte er sich ein Mini-Sägewerk von LOGOSOL, um den alten Familien-Besitz zu renovieren.

"Dieses Sägewerk einzusetzen ist selbst für einen Anfänger kein Problem", berichtet er. Begonnen hat das alles übrigens, als Anders Björk einen alten Hof von seinem Großvater

erbt. Der Besitz liegt in Dalarna an der Grenze zu Norwegen und war in einem sehr schlechten Zustand. Bei der Kalkulation der Renovierungsarbeiten kam Anders Björk zu dem Schluß, daß es am besten wäre, das Holz zu nutzen, das es auf dem Hof gab - und es auch selbst zu sägen.

"Ohne eigenes Sägewerk hätte ich große Probleme", meint er. Die Renovierung hat gerade begonnen. Den Umgang mit der Solosäge hat sich Anders Björk selbst beigebracht. Für die sichere Handhabung holte er

sich einen Waldarbeiter als Lehrer.

Die Renovierung des alten Holzhauses wird nicht die einzige Arbeit bleiben. Auf dem Grundstück gibt es noch Wirtschaftsgebäude, eine Sauna und die alte Schmiede. Und alle sollen in den ursprünglichen Zustand gebracht werden!

"Mit dem Sägewerk bekomme ich exakt die Maße, die ich brauche", sagt Anders Björk, der damit rechnet, daß er die Freizeit der nächsten fünf Jahren für die äußeren Renovierungsarbeiten investieren muß.

Seite 10

Ihr Kontakt in Deutschland

Werner Berghoff ist LOGOSOLs Repräsentant in Deutschland. Seine Aufgabe ist es, das ganze breite Sortiment von LOGOSOL dem Markt zugänglich zu machen.

"Das Interesse ist enorm groß", berichtet er von seinem Standort, dem kleinen Ort Beerfelden südlich von Frankfurt.

In Deutschland wie in anderen Ländern werden die kleinen LOGOSOL-Sägewerke von Stihl vermarktet. Aber die restlichen Produkte passen nicht zum Stihl-Programm. Deshalb beginnt LOGOSOL dafür die direkte Marktbearbeitung, beginnend mit Deutschland und den USA.

Werner Berghoff kommt vom Stihl und hat profundes Wissen über

Wald und Holz. Er arbeitet direkt für die Fabrik in Schweden, mit einem direkten "Kanal" zur Entwicklungsabteilung und mit Zugang zu den Ergebnissen der langjährigen Erfahrungen von LOGOSOL zur Holzbearbeitung im kleineren Maßstab.

"LOGOSOLs Programm paßt perfekt in den deutschen Markt. Es gibt zum Beispiel viele, die schon für ein Mountainbike 3000 DM ausgeben. Fürs gleiche Geld bekommt man ein kleines Sägewerk, das dann sogar noch zusätzliches Einkommen bringt", meint Werner Berghoff.

Ihn erreichen Sie über Telefon 06068 - 4691 oder Fax 06068 - 4691.

LOGOSOL im Internet

Schon seit einiger Zeit findet man LOGOSOL auch im Internet unter der Adresse "http://www.logosol.se". Das ganze Produkt-Sortiment wird hier in fünf verschiedenen Sprachen präsentiert, natürlich auch in Deutsch!

In Schweden bietet LOGOSOL ein komplettes Programm für die Holzbearbeitung im kleineren Maßstab an. Drei verschiedene Sägewerke, kräftige elektrische Sägen, ein schnelles Bandsägeaggregat, drei Hobelmaschinen und eine große

Menge an unterschiedlichstem Zubehör werden hier angeboten.

Außerhalb Schwedens vermarktet das Unternehmen nur Teile seines Sortiments. Aber mit der Hilfe des Internets haben Sie zu allen Produkten Zugang. Diese Zeitung zeigt Teile der großen Produktpalette.

Wer mehr wissen will, besucht die Seite im Internet, schickt eine E-Mail an "info@logosol.se", sendet ein Fax an (+46) 611 182 89 oder ruft einfach an unter der Telefonnummer (+46) 611 131 20!

LOGOSOL gibt den Ton an auf der Elmia Wood

LOGOSOL ist wirklich auf der Höhe der Zeit. Besuchen Sie die Elmia Wood 97, die größte Forstfachmesse der Welt, und Sie werden es sehen!

Die Messe läuft vom 4. bis 7. Juni 1997 - und der Messeplatz ist ein Waldgelände südlich von Jönköping in Schweden.

LOGOSOLs Konzept ist die Auswahl des richtigen Holzes für jeden Anwendungszweck, um damit bessere Rohwaren zu liefern und die Folgearbeiten zu vereinfachen. Es geht um selektive Forstnutzung anstelle des Kahlschlags.

"Die moderne skandinavische

Forstwirtschaft wendet mehr und mehr selektive Methoden an", erklärt Torbjörn Johnsen, Projektleiter der Elmia Wood. So werden mehr und mehr datengesteuerte Maschinen eingesetzt, um der Industrie die richtige Rohware zu liefern. Mit

LOGOSOL kann das jetzt jeder selbst!

Wenn Sie die Elmia Wood im Frühsommer besuchen, schauen Sie herein in LOGOSOLs Messestand. Dann können Sie das ganze LOGOSOL Programm auch mit seinen Neuheiten in der Praxis erleben.

<h3>Die Wahl des richtigen Sägeaggregats</h3> <p>Außerhalb Schwedens wird das LOGOSOL Minisägewerk ausschließlich mit den Benzin-Motorsägen von Stihl geliefert. Auf dem Schwedischen Markt können die Kunden zwischen vier verschiedenen Sägeaggregaten auswählen. Das Programm für 1997 bietet:</p>	<h3>Drehstrom-Elektrosäge</h3> <p>In Schweden werden viele der LOGOSOL-Sägewerke mit dem Elektroaggregat ausgeliefert. Diese Säge heißt E 5000 und hat einen speziellen Drehstrom-Motor von ABB.</p> <p>Die Leistung von 5 kW kann bei kurzfristiger Belastung verdoppelt werden, denn ein Temperaturschalter ist eingebaut. Das erprobte Aggregat hat eine automatische Kettenschwermung und kann mit Standard-Schwermern und -Ketten benutzt werden.</p>
<h3>Benzin-Motorsägen</h3> <p>Stihl 066. Die weltweit bewährte Motorsäge ist als starke Fallsäge konzipiert. Mit Dekompressionsventil und Elastostart läßt sich diese Säge leicht anwerfen - trotz der 92 cm Hubraum und der 5 kW (6,8 PS) Motorleistung. Maximale Länge des Sägeschwertes: 90 cm.</p> <p>Stihl 088. Diese Säge bietet die gleichen guten Eigenschaften der 066, aber mit 122 cm und 6,3 kW (8,6 PS) und mit einer Schwertlänge bis 120 cm.</p>	<h3>Bandsäge</h3> <p>Bei ihrer Vorstellung 1995 war die Bandsäge die Sensation. Das Aggregat paßt exakt auf das Stand-Minisägewerk von Logosol. Eine stabile Konstruktion mit gegossenem Antriebsrad. Antrieb durch den 5-kW-Motor wie bei E 5000 und Sägeleistung bis zu 20 Meter pro Minute, bei einem Schnittverlust von höchstens 2 mm!</p>

Welcome to Logosol's magazine "Logosol News". Although the magazine is primarily intended for our Scandinavian customers, we are sure that many others outside Scandinavia will also find it interesting.

Four sawmills for Colombia as a 40th anniversary present

Sven-Göran Erdtman is a farmer living just outside the town of Växjö in southern Sweden. He used his 40th anniversary to raise money for four LOGOSOL sawmills as a gift to an Indian village in Colombia.

"Thanks to the sawmills, the Indians will get better pay for their timber," he says on returning from his visit to the heavily forested country.

Sven-Göran himself has a LOGOSOL sawmill which he uses to cut all the timber he needs

on his farm. Not long ago, he received a message from his brother Börje, a foreign aid worker in Colombia. The message said briefly: "We need a LOGOSOL sawmill."

"I didn't want to send my own, so my wife and I decided to use our 40th anniversary to collect the money," he says.

Friends and relatives proved so generous that enough money was raised to buy four sawmills and two Stihl 066 chain saws. The couple themselves delivered the gift to the Indian village, a couple of hours by car from the town of Leticia in southern Colombia.

"The Indians used to saw thick trunks free hand with a chain saw. It was extremely dangerous," says Sven-Göran.

The Indians learnt the new technique very quickly. It was found that a combination of the two types of sawmill which Sven-Göran brought with him worked very well. The Big Mill was used to cut up the large logs to small sections, after which the Timmerjigg was used to slice the sections.

The new sawmills enabled the Indians to work much faster and produce higher quality lumber. The village gets paid more for doing a smaller amount of work, at the same time as there is more time for other work in the forest.

"LOGOSOL's sawmill is the perfect tool for environment-friendly forestry," says Sven-Göran, who regularly hears positive reports from "his" village in Colombia.

Page 7

New 4-cutter planing machine with professional performance

LOGOSOL's panel planing machine is a great success in Sweden. Although the earlier 3-cutter machine was developed for amateurs and priced accordingly, it has proved to have professional performance.

Now, a 4-cutter planing machine is being introduced for tradesmen at a price considerably below that of equivalent planing machines.

"The planing machine is very suitable for short runs and niche production," says Bjarne Isaksen, a leading expert in industrial planing in Sweden.

The first panel planing

machine with 3 cutters also had a good reception from professionals. Today, it is being used for house production in Estonia, packaging manufacture in Sweden and toy manufacture in Asia.

The planing machine has been on the market for three years and has proved very reliable. At the same time, professionals have looked for a number of improvements and these have now been included in the new machine. These are:

- Four cutters with a unique design of horizontal cutter. Each cutter takes two different types of

knives, which opens up possibilities that were only available on 5 and 6-cutter machines. For example, the back of the panel can be grooved at the same time as the front is planed.

- The planing machine is very flexible, easily adjusted and has a large range of accessories.
- Working width is 260 mm.
- Feed is normally 6 m/minute.

The reason for the low price is that the machine is a new design from the outset. LOGOSOL has thereby been able to utilise modern manufacturing methods and components. The result is a sturdy plane with fewer components.

Page 3

The carpenter gave up buying wood

Roy Erlandsson is a joiner by trade. Since he bought his bandsaw from LOGOSOL, he has his own supply of lumber.

"We cut 5-6 cubic metres finished lumber a day," says Roy, who has built up a larger stock for future needs.

He has been using LOGOSOL's portable sawmill for several years, equipped with the E5000 electric saw. As soon as he first looked at the bandsaw, he realised that it would double his capacity, which meant more time for joinery.

The bandsaw is very fast and

works at up to 20 metres a minute with a cut only 2 millimetres wide. On paper, it is four times as fast as a chainsaw. In reality, capacity is double, since it takes the same time to handle the logs regardless of using a chain saw, bandsaw or circular saw.

"The problem is that all makes of bandsaw are sensitive. They become blunted by foreign objects in the bark. With the LOGOSOL sawmill I can easily change the saw unit," says Roy.

First, he saws away the bark with the chainsaw, then he takes a bandsaw and quickly divides the

block. The result is high quality lumber in a very short time.

"During the winter, my father and I cut about 50 cubic metres of lumber. This is far more than what I need in my job."

The surplus is put into store. Roy is convinced that the plastic paint that many people have used on their houses will lead to rotten cladding in the future. When the time comes, there will be a lot of work for a carpenter with a good supply of inexpensive wood.

Page 15

A novice learns how to saw

Anders Björk is a computer specialist and lives in Stockholm. Although he has hardly ever used a chain saw, let alone a small sawmill, he bought a LOGOSOL portable sawmill to renovate the old family farmhouse.

"It's not difficult for a beginner to use the sawmill," he reports.

The idea began when he inherited a fine old house from his grandfather. The house is in the province of Dalarna on the border with

Norway and was in very poor condition.

Anders made an estimate of what a renovation would cost and came to the conclusion that he would have to use the trees on the farm and cut the lumber himself. "Without a sawmill of my own, I would never have been able to afford it," he says.

The renovation has just got under way. Anders has learnt to use the LOGOSOL alone. He got an experienced forester to teach

him how to cut down the trees safely.

Besides the old timber farmhouse, the buildings include barns, a sauna and an old smithy, all of which will be restored to their original condition.

"With the LOGOSOL, I get the exact sizes I need," says Anders, who counts on spending five years of his leisure time on the external renovation alone.

Page 10

Visit Logosol on the Internet

LOGOSOL has been on the Internet for one year now at address <http://www.LOGOSOL.se>. Here, the whole LOGOSOL range is presented in five languages.

In Sweden, LOGOSOL has a complete programme for small-scale woodworking. There are three different sawmills, powerful electric saws, a high-speed bandsaw unit, three planing ma-

chines and a large programme of accessories.

Outside Sweden, only parts of the LOGOSOL range are marketed. However, the Internet provides information on every LOGOSOL product. If you need further information, visit our home page on the Internet, send e-mail to info@LOGOSOL.se or fax to +46 611 182 89, or call +46 611 131 20.

Logosol in the USA

LOGOSOL now has its own representative in the USA. The company, TIBOR Inc. is located in Atlanta, Ga, center of the US Forestry Industry.

P.O. Palm is manager and owner of TIBOR and he will focus the efforts of marketing the LOGOSOL Product Program primarily towards the unique portable sawmill but will also strongly promote the new Panel Planer, the highly effective electric

chainsaw and the much improved Bandsaw.

P.O. Palm was earlier Swedish Trade Commissioner in Atlanta and has worked extensively with Forestry related products both in USA and in Sweden.

You can reach TIBOR by phone 770/248-0078, fax 770/248-0353 or e-mail TIBORInc@AOL.com. Mailing address is 3040 Amwiler Road, Suite A, Atlanta, Ga, 30360 USA.

Logosol sets the tone at Elmia Wood

LOGOSOL keeps pace with the times. Visit Elmia Wood, the world's largest trade fair for the forestry industry, and see for yourself. The fair will be open during 4-7 June 1997 in a forested area just south of Jönköping, southern Sweden.

LOGOSOL's concept is to choose the right tree for the purpose to ensure better raw materials and simplify processing. This is a matter of selective forestry instead of total deforestation.

"Modern Scandinavian forestry is changing to more selec-

tive methods," says Thorbjörn Johnsen, project leader at Elmia Wood. "The only difference compared to LOGOSOL's methods is in the scale. Here, computer-controlled forestry machines and a lot of other equipment are used to obtain the right raw materials for the woodworking industry. With LOGOSOL, you do the same thing yourself."

If you visit Elmia Wood, look in at LOGOSOL's stand, where you can see the whole LOGOSOL programme and the latest innovations in use.

Choose the right saw unit

Outside Sweden, LOGOSOL portable sawmills have only been supplied with Stihl chain saws. In Sweden, customers are spoilt with a choice of four different saw units. This is the programme for 1997:

Chain saws:

- Stihl 066. The world's most widely proven chain saw for sawmills. Release valve and the Elasto start provide very easy starting even through the saw has a 92 cc motor delivering 6.8 hp. Max 90 cm blade.

- Stihl 088. The same fine qualities as the 066, but with 122 cc motor and 8.6 hp. Max 120 cm blade.

3-phase electric saw

Half of all saws in Sweden are fitted with LOGOSOL's electric saw unit. The saw is the E5000 and has a specially wound 3-phase motor from ABB. Power rating is 5 kW and the motor momentarily delivers twice this level protected by temperature monitors in the windings. The well-proven unit has automatic chain lubrication and uses standard guide bars and accessories.

Bandsaw

The bandsaw was a sensation when it was launched in 1995. The unit is perfectly suited for a standard LOGOSOL portable sawmill. It features sturdy design with cast drive wheels. The bandsaw is powered by the same 3-phase motor as the LOGOSOL E5000 and cuts up to 20 metres per minute. Cutting width is only 2 mm.

Snickaren som slutade köpa virke

Roy Erlandsson i Vänersborg är snickare. Sedan flera år använder han Solosågen för att ta fram virke i jobbet. – Sedan jag skaffade bandsågen har jag inte köpt en enda virkesbit, säger Roy.

Logosols bandsågsaggregat är en snabb rackare. När allt fungerar sågar den 20 löpmeter virke per minut, vilket är mångdubbelt mer än en kedjesåg.

I verkligheten blir skillnaden mindre. En bra dag sågar Roy drygt fem kubikmeter färdig vara, vilket är dubbelt så mycket som han klarar med sin eldrivna kedjesåg. Att skillnaden inte blir större beror på att mycket av tiden går åt för att hantera stockarna och lägga undan virket. Tiden är densamma oavsett om man sågar med klinga, band eller kedja.

– Med bandsågen har jag och min far, som brukar hjälpa till, samma kapacitet som ett cirkelsågverk. Dessutom är Solosågen mindre och smidigare, säger Roy.

Bäst av alla

Han har för det mesta Solosågen uppställd på en loge i Dalsland, några mil norr om Vänersborg.

Under första halvåret som bandsågsägare har han producerat runt 50 kubikmeter virke i olika dimensioner.

– Ändå har vi inte lagt ned särskilt mycket tid på sågningen. Vi hämtar hem ett fullt skotarlass och sågar upp det på två dagar. På det får vi runt åtta kubikmeter virke, säger Roy.

Logosol presenterade bandsågen på SkogsElmia 1995. Inresset var redan då mycket stort, men Logosol har varit försiktig i marknadsföringen av detta snabba sågaggregat, vilket beror på att sågband inte är lika robusta som sågkedjor.

– Det gäller alla bandsågar. Jag har tittat på flera olika fabrikat och jag tycker att Logosols bandsåg är den bästa av allihop, anser Roy.

Men han påpekar att man aldrig ska såga i bark med sågband. Bandet blir snabbt slött av jord och andra föroreningar. Det är svårare att slipa ett band än att fila en kedja.

– Såga bort bakarna med kedjesågen och skiva av plankorna med bandsågen, lyder Roys råd.

Hans erfarenhet är att bandet håller skärpan under en arbetsdag. Men det gäller att ha extra sågband så att man kan avvara dem för slipning.

Enligt Roy Erlandsson är Logosols bandsåg perfekt för den som behöver större mängder virke till låg kostnad.

Roy var en av de första som beställde bandsågen. Han fick den första varianten med glidlistor i släden. Idag är det kullager som gäller. Logosol har utan kostnad byggt om alla bandsågar.

– Jag var nöjd med glidlisterna, men med kullager går det ännu lättare att såga, säger Roy. Nackdelen med listerna var att de krävde vattensmjörning.

Framtiden är panel

Vad ska han då ha allt virke till? En del går åt i jobbet som snickare medan annat ligger och väntar på bättre tider.

– Det är bara en tidsfråga innan plastfärgen ordnar jobb åt mig och andra snickare. Många utvändiga fasader kommer att kräva renovering, säger han. Eftersom virket inte kostar mig särskilt mycket, har jag råd att ha det på lager tills tiden är inne.

Roy tycker att den bandsågade virket är perfekt för husfasader. Ytan är lagom rå för att suga åt sig färg. Med kedjesåg blir det för snyggt, nästan som hyvlad. Å andra sidan har han nytta av det virket till annat.

Till sist kan man fråga sig hur

Bilder: Linda Ljungquist

En del av virket använder Roy i sin dagliga gärning som snickare.

han vågade köpa den då helt nyutvecklade bandsågen när tillverkaren inledningsvis valde att vara sparsam med beröm för det rekordsnabba sågaggregatet. Förklaringen är enkel - Logosol tillämpar öppet köp på sina produkter. Om Roy inte blivit nöjd med bandsågen hade han utan kostnad lämnat tillbaks den.

Internet öppnar vägen till USA

Inte nog med att Logosol är pionjär på småskalig träbearbetning. Sedan förra året har Logosol egen hemsida på Internet som fått mycket stor uppmärksamhet.

– Internet har hjälpt till att öppna dörren till USA, berättar Logosols exportansvarige Bengt Högborg.

USA är en svår och löftesrik marknad för Logosols produkter. Här finns massor av skog och skogsägare, men också en produktansvarslag som kan orsaka enorma skadestånd vid olycksfall och skador.

Det här har gjort att Logosols partner på export, motorsågstillverkaren Stihl, har tvekat att gå in med sågverken i USA. Det är alltid en risk med nya produkter i ett land där en stukad fot kan leda till skadestånd på många miljoner dollar.

Efter moget övervägande har Logosol bestämt sig för att gå in i USA. Man bedömer att risken är mindre för ett litet familjeföretag än en världskoncern som Stihl.

– Vi vet också att vi har säkra produkter vilka har testats enligt konstens alla regler, säger Bengt.

Logosols representant heter Per Olof Palm och finns i Atlanta. Han var tidigare knuten till Sveriges Exportråd och var tidigare engagerad i ett samarbetsprojekt mellan Logosols hemlän Västernorrland och delstaten Georgia.

Hjälpt på traven har Logosol fått av Internet. På kort tid kom det mer än 100 seriösa förfrågningar från amerikaner via nätet som P O Palm fick sätta tänderna i.

– Ett viktigt drömläge att börja en etablering med intresserade kunder, kommenterar Bengt.

För dig som har Internet är adressen "http://www.logosol.se. Elektronisk post skickar du till info@logosol.se.

Ökar utbytet

För Hans-Olof innebär Solohyveln att han kan använda virke som annars bara blivit liggande. På lager har han okantade plankor i diverse tjocklekar och virke med vankant. Med Solohyvel gör han snabbt prima snickarvirke i rätt dimensioner, perfekt som resvirke och för snickerier.

– Dessutom kan jag skiva upp en gran med Solosågen och vänta med att bestämma dimensionerna tills jag vet vad som behövs, säger han.

Det färdiga virket använder han för att bygga de mest skiftande saker, från potatislådor till fågelholkar.

– Solohyveln är en relativt billig maskin som ökar utbytet av det som jag tar fram med Solosågen, summerar Hans-Olof Eriksson i Umeå.

Hans-Olof får ut mer av virket med Solohyveln

– Med Solohyveln kan jag ta vara på i princip allt virke. Det är knappt något som går till spillo. Det säger Hans-Olof Eriksson i Umeå som var en av de första som köpte den prisbelönta hyvelmaskinen från Logosol.

– Solohyveln är den perfekta maskinen för alla som behöver snickarvirke och resvirke, anser Hans-Olof Eriksson i Umeå.

Hans-Olof är en ganska typisk solosågsägare. Han bor och arbetar inne i stan och snickar på fritiden. Virket hämtar han från hustruns föräldragård, där det står en Solosåg sedan 1991.

– Tack vare Solosågen kan jag såga upp vindfällan och liknande som annars hade blivit ved eller legat kvar i skogen, säger han.

Valde hyveln

För något år sedan funderade han på att byta upp sig till ett eldrivet sågaggregat. Men så läste han om att Solohyveln fått tidningen Land pris Guldxyan för årets bästa konstruktion inom småskalig träbearbetning.

– Stihlsågen fungerar bra och lär hålla många år än, så jag beslutade mig för att satsa på Solohyveln istället, förklarar Hans-Olof.

Han tycker att snickarhjälpreda är ett bättre namn än hyvel. Det är tre maskiner på en gång: Dimensionshyvel, klyvsåg och planhyvel. Det gör att man i efterhand kan dimensionera virket efter behov. Visst går det att ändra

dimensionerna med Solosågen, men resultatet blir inte lika bra om man sågar i torrt virke.

– Det som jag är mest imponerad av är matningshastigheten. På ingen tid alls så har jag dimensionerna som jag behöver, säger han.

Vinkelräta ytor

Solohyveln matar snabbt och hinner ändå med att bearbeta två sidor samtidigt. Förklaringen är den unika kombinationen av horisontalkutter och klinga. Kuttern styr tjockleken och ger en slät yta. Klingan ser till att virket får rätt bredd.

Enligt Hans-Olof ger hyveln bra mått och vinkelräta ytor. Det är inga problem att hyvla virket två gånger och på så sätt få alla fyra sidor bearbetade. Hans enda invändning är att skalorna för inställningarna inte stämmer exakt och bör justeras genom att man kör igenom en provbit och kontrollerar måtten.

En annan viktig poäng med Solohyveln är storleken och vikten. Den har låg vikt i förhållande till sin kapacitet och får plats i en personbil.

Hans-Olof har byggt en ställning med bärhandtag så att två personer enkelt kan flytta hyveln dit den behövs.

Det gedigna rostskyddet gör att den kan användas utomhus och för att hyvla rätt virke.

Stig sågar en fästning

Stig Strands turistanläggning i lappländska Hemavan får nu sin motsvarighet i skärgårdsmiljö, närmare bestämt i anslutning till Vaxholms anrika fästningsverk.

– Även här får vi god nytta av Solosågen för att skapa en traditionsrik miljö, säger Stig.

Fästningen är belägen på en ö strax intill tätorten och har i århundraden tjänstgjort som en viktig försvarsanläggning. I dag har den militära betydelsen upphört och platsen är nu främst ett populärt utflyktsmål för turister.

Här vill Stig Strand och hans turistföretag utveckla området vidare.

– Vi har tagit över festverksamheten och planerar olika aktivitetsprogram - allt från mat till kulturinslag i olika former, berättar Stig.

Tradition ger trovärdighet

Precis som i Hemavan handlar det om att i lagom takt bygga upp en verksamhet anpassad till lokala förutsättningar, och att samtidigt värna om tradition och det kulturhistoriska arvet.

– Det är ledstjärnan i allt vi företar oss, betonar Stig. Det handlar om vår egen trovärdighet.

De närmaste byggplanerna är att inreda festlokaler, en lokal yta på cirka 2 000-3 000 kvadratmeter, med barer, bord, stolar, bänkar med mera. För att till-

verka borden krävs ordentligt stora och massiva furustockar, som sågas i sin rätta dimension direkt från stocken. Självklart ska möblemanget tillverkas i allmogestil av tätvuxen furu i högsta kvalitet.

– Allt virke sågar vi själva till i Hemavan, där vi också har tillgång till träd i rätt dimension. Därefter transporteras virket ner till Vaxholm, säger Stig.

Djungelsåg

Kunskapen om att bygga traditionenligt och kostnadseffektivt har Stigs företag visat prov på tidigare. I förra numret av Nysågat berättade vi bland annat om den vedeldade bastun och de vildmarksbad som tillverkats med hjälp av Solosågen. Nu har Hemavans Vårdshus, som turistföretaget heter, även köpt in den så kallade Djungelsågen - en utrustning som rör på de allra största stockarna.

Nya byggplaner är på gång i Hemavan även om mycket nu koncentreras till Vaxholm, dit Stig numera åker i skytteltrafik.

– Vi har stora planer härnere, säger Stig entusiastiskt. Ett av

Fjällvärlden är inte nog för före slalomstjärnan Stig Strand, som nu är i färd med att skapa ett nytt turistparadis i anslutning till Vaxholms fästning. Bilder: Istvan Zsiga

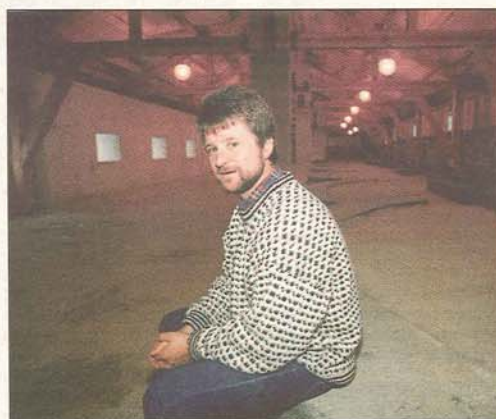
målen är att kunna erbjuda våra gäster nya aktiviteter baserade på lokala förutsättningar.

Framför allt handlar det om den stora tillgången på vatten och öar - en verklig kontrast till den lappländska vildmarken.

Aktiviteterna i Vaxholm har redan börjat i liten skala, bland annat med motsvarigheten till TV:s "Fångarna på fortet", fastän i mindre omfattning. Men i en snar framtid kommer utbudet att bli större. Med vad är inte helt spikat.

– Vi siktar på kulturaktiviteter i olika former, till exempel mat, teater, musik och program med lokalhistorisk anknytning.

Stig Strand och företaget Hemavans Vårdshus delar verksamheten ute vid Vaxholms fästning med Strömma Kanalbolag.

Festlokalerna vid fästningsverket ska med hjälp av Solosågen få ett ordentligt ansiktslyft med traditionsenlig inredning.

BESTÄLL MER INFORMATION!

Kryssa i vad du är intresserad av och posta kupongen till Logosol. Telefon 0611-182 85, fax 0611-182 89. E-post info@logosol.se, internet: <http://www.logosol.se>

Sågverk

- Solosågen Förstärkt Solosåg (HD)
 Timmerjigg Djungelsåg
 Begagnad Solosåg med Stihl 064

Sågaggregat

- Stihl 066 (92 cc, 6,8 hk) Stihl 088 (122 cc, 8,6 hk)
 E3000 (3-fas el, 3 kW) E5000 (3-fas el, 5 kW)
 Bandsåg (3-fas el, 5 kW)

Tillbehör

- Förlängningar Timringstillsats
 System Linus (Mallar för planktimring)
 Snabblyft för uppdatering av äldre Solosågar

Namn.....
 Adress.....
 Postnr.....Ort.....
 Telefon.....
 E-post.....

Ring mig. Jag träffas säkrast:

Jag är redan Solosågs-ägare

Hyvelmaskiner

- 3-kuttrig panelhyvel 4-kuttrig Panelhyvel
 Solohyvel Specialstål för Logosols hyvlar

Utrustning för cirkelsågverk

- Toppklyv Märgklyv Djungelsåg

Övrigt

- Ombyggnad av äldre Solosåg Skicka gratis videofilm om Solosågning Annat, nämligen:

.....
 .....
 .....

LOGOSOL

Industrigatan 13

871 53 Härnösand